

Woodcraft

3/2011

časopis Ligy lesní moudrosti

podzim

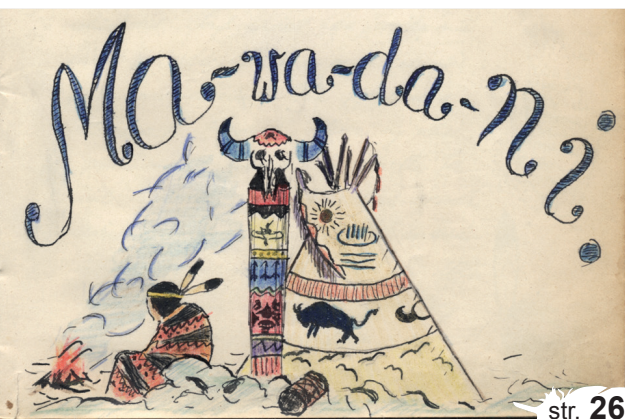
str. 2

str. 12

str. 14

str. 26

STALO SE STR. 2

Co se událo v LLM.

**CHKO KOKOŘÍNSKO,
TA ZEMĚ ZASLÍBENÁ** STR. 12

Josef Daniška – Ouško

OHŇOVÁ SMĚS STR. 14

Albert Minář – Hrom

**PŮSOBENÍ RODINNÝCH KMENŮ
V LLM** STR. 22

Martin Pejša - Medvěď

ÚVAHY NAD DEVÍTI HLAVNÍMI STR. 23

ZÁSADAMI WOODCRAFTU

Martin Kupka – Logan

Hana Stegbauerová – Anpao

ZE STARÝCH KRONIK STR. 26

KOJOT A WAŠIČU – BĚLOCH STR. 28

Pavel Spálený – Yučikala Wičaša

HOUBOVÁ KAŠE STR. 29

Tereza Chmelová – Magažuwin

VZHŮRU NA PALUBU STR. 30

Iva Jurkovičová – Olowanteča

VELKÝ PŘÍBĚH BÍLÉHO BIZONA STR. 31

Kateřina Bejčková

POEZIE STR. 33

Michael Antony – Tony

DNESKA TO BUDE JINAK ANEB STR. 34

NETRADIČNÍ ZÁŽITKOVÉ HRY

Kateřina Chvátalova – Ileyawin

KOMIKS STR. 35

Jan Merhaut – Mokrouš

Redakční rada

Šéfredaktorka

Kateřina Benešová – Wičanhipi

Obrazový redaktor

Tomáš Koubek – Okeya

Grafická úprava a DTP

Martin Svoboda

Jan Bejček – Thokata Mani

Korektor

Vlastík Růžička

Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce

Liga lesní moudrosti –
časopis Woodcraft,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

časopis@woodcraft.cz
http://www.woodcraft.cz

Knihářské zpracování a tisk

RETISK – Praha

Distribuce

Balmax, s.r.o.

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene. Příspěvky redakce vrací jen na vyžádání autora.

Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Cena výtisku 30 Kč plus poštovné.

Informace o předplatném na ustredi@woodcraft.cz.

Cena pro členy LLM v příspěvcích.

Ročník 22, číslo 3.

Navazuje na časopis *Bizonův vítr*.
Náklad 700 ks.

Uzávěrka příštího čísla je 8. listopadu.

ISSN 1210-5252.
MK ČR E 5455

1. strana obálky

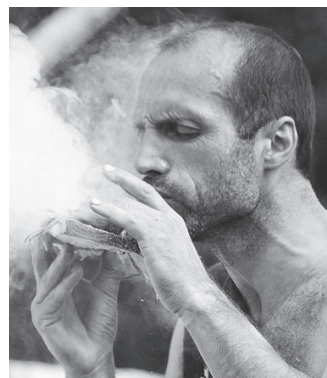
Foto: Jiří Lehký – Hočhóka.

4. strana obálky

Kreslí: Pavel Čech.

Více než před dvaceti lety jsem se setkal s indiánským zpíváním v Čechách poprvé. Bylo to při přihlašování kmene Jestřábi do Ligy lesní moudrosti. Na ústředí jsem se setkal s Tokaheyou, který mě hned „zatáhl“ do tělocvičny na indiánské zpívání a tancování. Poprvé to byl pro mě šok. Vysoké mužské hlasy ve mně zprvu vyvolávaly tlumený smích. Ale pamatuji si dobře, že ještě to první zpívání se mi dostal rytmus indiánského bubnu, rytmus srdce pod kůži. A nepustil mě dodnes. Proto nám nebylo zatěžko na zimní táboření táhnout přes zasněžené pláně na sněžnicích velký buben. A to přesto, že nás bylo jen pět, umíme asi čtyři písničky a dva z nás nezpívali předtím vůbec. Tak skvělé večery u indiánského bubnu bych přál každému z vás.

A rána a večery na táboření? Indiánské písně nám umožňují souznít. S přáteli, s přírodou, s Velkým tajemstvím. A to není málo. Těším se na naše společné zpívání pod modrou oblohou.

Thokata Mani

Thokata Mani

U článků najdete tipy na činy a mistrovství, k jejichž plnění vás může článek inspirovat nebo vám pomoci.

Líbí se Vám časopis *Woodcraft*? Nejste členové Ligy lesní moudrosti, ale chcete, aby Vám příští rok chodil rovnou do schránky? Jste členové LLM, ale jeden výtisk Vám nestačí?

Objednejte si předplatné!

Stačí zaplatit 140 Kč na účet LLM č. 157137398/0300, uvést variabilní symbol 7711 a do zprávy pro příjemce napsat Vaše jméno a adresu, na kterou Vám má časopis chodit. *Woodcraft* si též můžete předplatit hotově v kanceláři LLM, či se informovat o jiných možnostech na ustredi@woodcraft.cz.

Stopa Černého Vlka

V sobotu ráno jsme se sešli ve sněmovišti. Zastihli jsme tam tým vědců, kteří diskutovali o indiánském pokladu. Do hlubokých Amazonských pralesů se vydal jeden vědec a poslal jim dopis, kde ukazoval místo s pokladem. Stalo se však neštěstí. Našeho vědce unesli pralesní indiáni a těžko říci, jaké s ním měli plány.

Po této úžasné scéně nás Sagitta rozdělila do skupinek. Dostali jsme průvodce pralesem, mapu s prvním stanovištěm a krycí jméno. Naším úkolem bylo obejít 12 stanovišť a získat co nejvíce kamenů, které se nám můžou později hodit.

Byla jsem ve skupince starších. Stihli jsme obejít všechna stanoviště i s malou časovou rezervou. Naše první stanoviště bylo u indiána, který mluvil zvláštní řečí. Pořád dokola opakoval jednu větu. Na stromech visely lístečky s překladem jednotlivých slov. Měli jsme půl hodiny na to, abychom přišli na význam jeho slov. Bylo to dost zapeklité.

Na našem druhém stanovišti jsme sestřelovali zvířátka pomocí flusáčky. Musím se přiznat, že to bylo

poprvé, kdy jsem se s tímto nástrojem potkala, kluci ve třídě tím po sobě flusali celkem často, ale nikdy by mě nenapadlo, že by se to dalo takto využít.

Pak jsme lovili z rybníku rybičky. V jednom ohraničeném rybníčku byly názvy rybiček a v druhém nápověda. Kousek dál byly obrázky. Díky nápovědám (kulatá ryba, s puntíkem uprostřed, má rty, průhledná) jsme je určovali.

Dále jsme měli z lián vysvobodit našeho kamaráda (pytel zamotaný do horolezeckých lan). Potíž byla v tom, že liány obsahovaly kyselinu, která rozleptávala pokožku. Museli jsme mít ochranné rukavice a museli jsme si dávat velký pozor, aby nás nezasáhly na těle. Měli jsme na to časový limit, než našeho přítele liány uškrtí.

Aby toho nebylo málo, tak jsme narazili na propast, přes kterou byl napnutý provaz. Měli jsme k dispozici jedno lano a spoustu baťohů. Tohle bylo dost o taktice. Jakmile se dostal první na druhý konce, dalo se lano natáhnout na obě strany a přecházet jako po lanové lávce a držet se. Zase poslední to měl obtížné.

Na dalším stanovišti čekala indiánka, která chtěla, abychom jí pomohli získat z vedlejší vesnice zpět ochranné předměty. Měli jsme vběhnout do kruhu, aniž by nás vesničané chytili a potom běžet zpátky k indiánce, zase bez chycení a předat předmět.

Pokud jste milovníci hvězd, tak by se vám líbil následující úkol. Na hvězdné mapě jižní polokoule byly rozmístěny hvězdy. My jsme měli doplnit žluté, bílé, červené, malé, velké, pěticípé, čtyřcípé, třícípé i šestcípé hvězdičky na mapu a pomocí nápověd přiřadit názvy.

Dalším úkolem bylo obrátit želvy (chlapy ležící na břiše, pečení na sluníčku) z břicha na záda a na břiše si přečíst symbol. Želv bylo pět. U želvy Vondra byla výhoda, že je tato želva lechtivá. Zato želva Mango, nejen že se nám celou dobu posmívala, ale také nás lechtala a podrážela nám nohy, a když jsme tuto neposednou a zákeřnou želvu po velikém úsilí konečně otočili, rozmazala si podle svůj obrázek na břiše.

Indiáni měli i spoustu zajímavých her. Jedna z nich byla hra Blokáda. V této hře bylo čtvercové pole. Naproti sobě stály loutky. Loutkáři jimi pohybovali. Smělo se jít vpřed, vzad, vlevo a vpravo. Nebo se mohlo položit polínko a tím zamezit přístup dalším hráčů. Účelem bylo se dostat do soupeřova startu dříve než váš soupeř do vašeho.

Konečně přišlo i něco kreativního. Na našem předposledním stanovišti jsme měli z jednoho z nás udělat pralesního indiána – pomalování, oblečení,

Co dělat když vás uštkne had? Na to je spousta teorií, nejdůležitější ale je, jaký je protijed. Naš kamarád byl jedním hadem uštknutý. Nejprve jsme podle prostředí určili, o jakého hada jde a jaký protijed. Potom

jsme dostali recept. Jiný náš hráč si zavázal oči a my jsme ho navigovali. Chodil k černým ampulím a ochutnával. Dával nám ty, které jsme potřebovali, a vracel tam nepotřebné. Náš umíchaný protijed našťěstí zabral a my jsme se mohli vydat k poslednímu stanovišti.

O tom, že jsou Tabi a Top skvělí běžci, určitě nikdo nepochybuje. Poslední úkol byl je během sedmi minut co nejvíce předběhnout ve vymezeném okruhu. Měli jsme celkem výhodu, my jsme byli čtyři a oni jen dva, ale i tak to byl velmi vyrovnaný a náročný závod.

Po obědě jsme zhlédli další scénku. Náš unesený vědec byl donesen do indiánské vesnice. Dostal se k šamanovi. Pro nás bylo důležité, že víme, kde je indiánská vesnice a kde máme hledat šamana. Společně se Sagittou a Gedom jsme odešli do lesa. Byla nám vysvětlena pravidla boje. Indiáni umírají po třetím zásahu, my neumíráme, jen se po zásahu musíme jít vyléčit. Úkol byl dostat se přes celé území divochů a dostat se do kruhu se šamanem. Byl to nelítostný a těžký boj.

Všichni bojovali, seč jim síly stačily. Ze začátku nás indiáni zaháněli do lesa, ale pak jsme udělali bojovou linii a dostali jsme se do kruhu. Následovalo směřování se šamanem. Ten nás lehce přelstil. Vzal si naše pytlíky s kameny a pak se schoval. Nakonec jsme ho přesvědčili, aby nám napověděl. Po smlouvání nám dal text a více až se západem slunce, dříve poklad není k mání.

Text byl o dvou indiánech. Byl to pár, který byl velmi ochotný pomáhat, laskavý, učenlivý, všemi milovaný a uctíváný. Měl však jeden problém, nemohli mít děti. Po dlouhém modlení se nad nimi bůh Tupa smiloval a dal jim syna. Jejich syn byl jako jeho rodiče. Vyznal se v přírodě, uměl mluvit se zvířaty a byl výborný lovec. Jejich prales ale ukrýval velice zlého démona Jurupari. Stařešinové i chlapcoví rodiče se sešli a radili se, zda mají toto chlapci říci. Rozhodli se to zatajit. Jenže zlý Jurupari se o chlapci dozvěděl a velmi zuřil, že je někdo takhle dobrý a o něm neví. Takže připravil lest a chlapce zabil...

Čekali jsme tedy do západu slunce. Přišlo znamení, bylo to vzdálené bubnování. Šli jsme tedy po sluchu. Došli jsme na rozsáhlé louky přímo s vycházejícími hvězdami. Plápolal tam oheň a zněl hlas zpěvu indiánů. Jiní indiáni kolem ohně tančili. Tito byli přátelštější. Brali nás do tance kolem ohně. Když jsme se všichni sešli, tak nám indiáni zahráli celý příběh, který jsme měli v té nápovědě od šamana. A bylo i pokračování. Na místě, kde chlapec zemřel, vyrostla vzácná rostlina – Guarana, která se pro indiány žijící v pralese stala opravdovým pokladem. Díky jejím plodům je již nesužují hladomory ani nemoci. I my jsme mohli ochutnat. Každý jsme dostali jeden plod. Tím skončila celá hra.

Večer jsme se sešli ještě v týpí a trávil jsme večer hraním na kytary a povídáním. V neděli se balilo a všichni jsme se rozjeli do svých domovů. Byla to moc prima akce, která byla skvěle vymyšlená, propracovaná a celkově zábavná se spoustou zážitků.

Ilona Kaletová – Owotanla

Do třetice všeho dobrého v Banátu

Již tomu budou čtyři roky, co se na louce u Petra, ležící na červené turistické značce v jižním Rumunsku, objevily první podsady a chystal se první tábor pro děti místních českých krajanů. Na tento tábor jsme zavítali jako hosté. Nadchla nás místní krajina, lidé i myšlenka přípravy dvoutýdenního programu pro jinak dost bezprizorní potomky Čechů, kteří do Rumunska přišli z tehdejšího Rakouska-Uherska v polovině 19. století.

Díky Asociaci turistických oddílů mládeže (A-Tom) a Lize lesní moudrosti (LLM), jsme tak mohli i letos – potřetí, spolu s dalšími nadšenými vedoucími přenést děti na deset dní do jiného světa. Tentokrát jsme se ocitli na Divokém západě.

Hlavní investor Phill The Judge sháněl dělníky na stavbu transkontinentální železnice. Poté, co bankéř Pete Peterson vyplatil nováčkům zálohy na práci, vyrostla čtyři podsadová městečka – Los Dangers, Froghill, Wolfstown a Dogville.

V dalších dnech se začalo pilně stavět. Nechyběl ale ani indiánský den s lukostřelbou a zdravotědou, o který se postarali Waštélaka s Woapewin a Helčou. Proběhla dřevorubecká olympiáda, maskární bál či noční přepadení tábora s nuceným přespáním všech obyvatel městeček pod hvězdným nebem. Dělníci prokázali schopnost poradit si s žízni i s bandity, kteří ukradli zásobovací vlak. Zdatní kronikáři vedli pečlivě stavební deníky a všichni udržovali pořádek ve svých příbytcích, což kontrolovalo každý den přísné oko šerifa Toma Colta. Za toto všechno poskytoval hlavní investor odměny. Dolary se začaly množit a železnice si tak razily svou cestu ze čtyř směrů Severní Ameriky

Den 2.

Noví začátek v

Los Dangers

Nové město na západu Los Dangers poznalo kerutort boje proti zločincům a také poznal nové koucky na vypratření zločinců.
Bandy byly hemilestne a nacházeli se na celém kontinentu.

Na to aby se mohla stavět železnice a aby město bylo chráněné se toto akce musela uskutečnit.

BANDITA Války proti gangům se zúčastnili:

GABA'; DAŠA'; ANKA'; PAUL'; ROBERT

Hrolinové města Los Dangers který neměli a nemají tušení co strach je.

Bandyťe padali jak květy když se Los Dangers zapojil do bitvy, a sám Capro padl jak pokácený strom když mu kontinent udělal poslední ránu.

St jím pro jistotu:

Siláci z Los Dangers

Z táborové kroniky

přes vysoké hory, pouště, bažiny, lesy až k velkému jezeru. Zbývalo jen postavit most na ostrov, aby velkolepá vize – propojení Spojených států ze čtyř světových stran – byla naplněna. I to se zdařilo. Mosty byly zkonstruovány dle přesných projektů a úspěšně zvládly i zkoušku nosnosti. Hlavní investor byl nadšen, stavbyvedoucí jednotlivých městeček Ann Rose, Carrie J'Fox, Bloody Mary a Annabel

Speedhorse jakbysmet. Radost neminula ani pracovitě stavitele. Po vyplacení peněz si každý odnesl z dramatické aukce odměnu jako upomínku na toto dobrodružství.

Největší odměnou ale bylo určité pro všechny těch deset dní, které jsme strávili spolu. Letošní tábor byl v mnoha ohledech velmi náročný. Dlouho se nám nedařilo sehnat dostatek lidí, kterým by se chtělo

22.07.2011

Másta lin Josef Kristian

Diš sme se rano zbudeli sme jedli chleba

hama zavej zo maslem a povola, potom sme

braly bandity, a ve poledne sme bralisazky.

Na saskach sme nej driv braly řeza ni dřeva

na čas, potom sme museli otikaly sme se držely

ze rukama slona a sme se točily okolo

★ Takoreho kulu, diš sme se tam otočili 5x

tak sme letely, tam byl takovej pro-

otek na zemi na nom byly takove linky říkame

mi a češičkaji ~~zaso~~ čari, no tam byly ty lin-

ky a sme musely do nich stnefet na sekerou,

potom byl vohnište, a sme šli poohnište si

vi čistět zuby a sme šli ~~spat~~ spat

strávit část prázdnin nebo dovolené na dětském táboře. Počasí se také letos příliš nepodařilo. Oblohu často křížovaly blesky a tábor bičovaly přívalové deště. Po vzájemné dohodě jsme se bohužel museli po pěti dnech rozloučit s naším kuchařem a po zbytek tábora se v kuchyni střídat. Vyskytlo se i více zdravotních komplikací než v minulých letech, jednou bohužel musel Filip

s Mirkem navštívit i nemocnici ve vzdálené Moldavě Nuově.

Možná i kvůli těmto nepříjemnostem vládla v táboře krásná přátelská atmosféra, díky níž se dalo zvládnout vše. Chtěla bych moc poděkovat své sestře Karolině za to, že nám usilovně pomáhá a stojí při nás po všechny tři roky. Verče, která i letos neváhala a znovu přiložila ruku k dílu. Velký dík patří i Peťovi a Aničce, kteří letos rozšířili naše řady a vnesli tak do celého tábora nový elán, nápady a inspiraci a byli naší velkou oporou. Díky i Romanovi a Báře, kteří se připojili na poslední chvíli. A hlavně díky Filipovi, který byl hlavním tahounem letošního tábora.

Díky banátským dětem, bez nichž by se tábor nemohl uskutečnit. Přijely nadšené. S pochopením a vždy připravenou pomocnou rukou se chovaly k sobě i k nám. Rychle přivykly táborovému režimu, bylo znát, že většina netáboří poprvé.

Co dodat na závěr? Doufáme, že se najde někdo, kdo po nás převezme vedení banátského tábora. Těmto našim nástupcům bych pak přála, aby jim následující tábory byly alespoň takovou odměnou, jakou nám byly ty v minulých třech letech. Aby získali nové přátele mezi vedoucími i mezi dětmi.

A děkujeme „tomíkům“ a „Lize“, ŽE JSME U TOHO MOHLI BÝT.

Tereza Chmelová

6th International Woodcraft Gathering (6. mezinárodní setkání woodcrafterů)

Od 27. července do 1. srpna probíhalo setkání s anglickými woodcraftery, s kterými jsme strávili krásných pět dní.

Vše to pro nás (mě, Zi a Hrocha) začalo ve čtvrtek, kdy jsme se všichni tři sešli v Londýně. Odtamtud jsme se vydali vlakem do Dorchesteru. Tam nás Greg vyzvedl a odvezl na tábořiště kousek od města s názvem Bridport. První, co na mě udělalo velký dojem, byla spousta stanů postavená po celé velké louce. Stany různých velikostí, tvarů, značek a barev. Z louky byl nádherný výhled na okolní venkov. Samé louky, farmy a vysoké živé ploty. Ten den jsme se seznámili se spoustou lidí a vyrazili na výlet do Bridportu, přes který jsme cestou na louku jeli.

Dalšího dne po obědě proběhl *Opening Ceremony*, kdy Hroch rozdělal posvátný oheň a Zi byla *second messenger*, takže měla za úkol přijít k ohništi a říct jednu krkolomnou větu. Tolik k prvnímu obřadu, který jsme měli tu čest shlédnout. Následoval klasický *cup of tea* a pak už jenom *Country Dancing*. Během odpoledne se k nám přidala i druhá polovina české reprezentace, a to Zuzka, Terka a Petr. Večer se už je-

nom posedávalo u ohně a zpívaly se anglické lidové písně.

Sobotní den byl o hodně volnější. Tancovalo se, hrály se hry s dětmi, pil se čaj, jedlo se a odpočívalo. Večer byl pro nás připravený program s názvem *Merry Moot*. Byla to hodinka zábavných scének, při kterých se diváci rozhodně nenučili. I my jsme do programu přidali scénku, ve které jsme zpívali Kozla od Jaromíra Nohavici, kterého nám Terka s pomocí Lynden přeložila. Takže i angličtí diváci věděli, o čem tato písnička vlastně je.

Hlavním nedělním programem byl výlet na Charmouth beach, kde nás čekalo podvečerní *Bar-B-Q*. Až donedávna jsem si myslela, že se na pláži jen opaluje a odpočívá. Ovšem

na této pláži se grilovalo, pouštěli draci, sbíraly kamínky, hledaly zkameněliny, hrál petang a probíhala spousta jiných aktivit. O zábavu bylo prostě postaráno.

Poslední den uběhl hrozně rychle. Sotva jsme se probudili, už se balilo a probíhaly poslední přípravy na odjezd. Náš poslední program byl *Closing Ceremony*, kdy jsme dostali uhlík z ohniště, kde byl udržován oheň po celou dobu našeho setkání, a dřívko se znakem čtyřnásobného ohně. Pak následovalo už jenom hrozně rychlé rozloučení a předlouhá cesta domů do České republiky. I když Čechů na této mezinárodní akci nebylo moc, velmi jsem si to užila.

Kateřina

Táboření Velké Rodiny na Střele

Asi týden před odjezdem na Střelu přišel dětem z Velké Rodiny dopis, a to dokonce od samotného českého krále Karla IV. Ten dopis nás svolával do „západních hvozdů v údolí řeky Střely“. Už jen proto jsme se všichni moc těšili.

Krátce po příjezdu na tábořiště se všichni pustili do stavby týpí, šeltrů a viggamů. Večer přijeli na návštěvu ohnivci a také s námi shlédli úvodní divadlo k naší celotáborové hře. To vyprávělo o velmi vzácných knihách Karla IV., které měl ukryté v benediktýnském klášteře (v našem táboře). V poslední době se však začaly záhadně ztrácet a bylo

nalezeno několik mrtvých mnichů. Proto se převor kláštera rozhodl, že některé z knih odnese na tajné místo a my měli za jeho nepřítomnosti hlídat klášter. Pak jsme zazpívali večerní píseň a šli spát. Ráno jsme se setkali se třemi mnichy – poutníkem, bojovníkem a ranhojičem, kteří se stali našimi průvodci a s nimiž jsme vytvořili Bratrstvo obruče

a kladiva. Pak se pokračovalo ve stavbě tábora. Mezitím mladší osazenstvo napadlo zahrát si na loupežníky, objížděli týpí s vozíkem a křičeli: JÍDLO NEBO ŽIVOT!!! Nakonec měli docela slušný úlovek:). Den zakončilo zpívání s kytarami pod širým nebem. V noci přišlo.

Další den hned po ránu začala bitva. Zatímco jsme se v lese cvičili v boji, přepadli náš tábor loupežníci a chtěli nám zapálit knihovnu. To jsme jim samozřejmě nedarovali a pobili jsme je. Pak proběhl kurz zdravotní péče. Zranění byla různá, od šoku až po vyražené oko. Vůdce lupičů jsme zatkli a podrobili výslechu na mučidlech. Podle toho, co pověděl, přepadli převora s jakýmsi pytlek na zádech. Nezabili ho, ale zraněný byl určitě. Tak jsme se vydali hledat aspoň převorův pytel. Našli jsme ho kousek za táborem. Byla v něm nádherná mapa kláštera a truhlička se šesti zámky. A tu se náhle objevil Bonifác, jeden z převorových společníků. Tehdy jsme se dozvěděli, co je cílem naší hry. Od pěti různých mnichů jsme museli získat klíče. První klíč měl Bonifác u sebe. Mimo to jsme získávali kamínky, které nám umožňovaly cestovat po mapě od jednoho úkolu ke

druhému. Odpoledne jsme vyráběli amulety z mastku. V noci děti držely hlídky. Poprvé a taky naposledy.

Další čtyři dny měly podobný program. Během dne plnění úkolů pro získání klíčů, barvení látek, nošení dříví a vody, boje o princezny a jiné věci. Pavel šel na vigílii a Hrom nás překvapil jednou super věcí, kterou ale nesmím prozradit. Zatím. Chlapi vyráběli štíty z býčí kůže. Po večerech jsme zpívali.

A pak jednou HURÁ, máme poslední klíč! Odemkli jsme truhličku a našli mapu s dopisem od převora. Podle dopisu převor umíral, ale knihy stihl schovat na místo označené na mapě. Takže nás čekala cesta. Nejdříve se ale uskutečnil sněm. Tradiční přiznávání korálků, orlích per i titulů. Nemohly chybět písně, ani scénka o Setonovi. Ráno jsme zabalili a vyrazili na dlouhou cestu. K večeru jsme došli do bývalé vesnice Skoky a zamířili do kostela, protože to bylo místo označené na mapě a taky jediná tamní zchovalá stavba. Dveře se otevřely na tajné heslo.

Otevřel nám mnich, od kterého jsme se později dozvěděli, že Skoky bývaly poutní místo. V kostele zářily svíčky a hrála hudba. Mnich nám řekl, že tu náš poklad opravdu někde je, ale že si ho musíme najít. A našli jsme ho! Pytel byl dobře schovaný pod oltářem. Všem dětem zářily oči a nemohly se dočkat, až se otevře. Když jeden z dospěláků vytáhl knihy, trochu to nadšení pohaslo, a když v nich začal listovat a překládat to, co v nich stálo, dětem se protáhly tváře. Někteří zkoumali pytel, jestli v něm něco nezůstalo. Naštěstí náladu spravil sám Karel IV., když se večer dostavil k ohni a dal nám výplatu. Druhý den se totiž v táboře pořádal velkolepý jarmark! Kupci přijeli až z Orientu, a tak se táborem neslo: ČÉERNA MOČKA, CUC NA ŠPEJLI. Polovina tábora balila a odjížděla. A začalo pršet. Ti, co zbyli, naplánovali výlety, vyřezávali lžičky, zpívali a hráli na kytary. A mezitím pořad přišlo. O týden později i oni odjeli. A přestalo pršet. Howgh.

Karolína Kupková (Loganova)

Letní tábor kmene Tussilago – tentokrát ve znamení pravěku

Na nebi krouží volavka a mizí nám mezi stromy. K nebi se tyčí deset týpí, z některých stoupá vzhůru dým. Děti skotačí mezi nimi a zatím netuší, že se z nich na celý týden stanou lovci mamutů. Ve svých tlupách si vyzkouší, jaké to bylo přežít v pravěku.

První etapa je tady a tlupy Hnědý Bobr, Zelená Želva, Modrý Rosomák a Černý Kondor míří do lesa. Mají za úkol stopovat zvěř, určovat stopy a přiřazovat je k jednotlivým zvířatům – mamut, zubr, medvěd, jelen, koroptev, tygr, zajíc a záhadná stopa, ze které se při bližším prozkoumání vyklubala stopa mimozemšťana. Také bylo potřeba vyrobit si zbraně a naklást pasti...

Druhý úkol byl utkat pás pro náčelníka své tlupy. Na vyrobených stavech se tkalo celý den a výsledek stál opravdu za to. Mladší členové tlup (o to však udatnější) mezitím vyrazili na lov mamuta a vran.

Po vydatném dešti minulého dne a noci bylo dalším úkolem získat co nejrychleji oheň bez použití dnešních vymožeností. Nejlépe si vedla tlupa Modrého Rosomáka, která jako jediná rozdělala oheň křesáním. Ostatní se sice snažili, ale nakonec si pomohli žhavými uhlíky, které si opatřili „neznámo kde“. Mezitím byli ti menší vysláni na sběr jahod a lískových oříšků.

Když tedy pralidé vystopovali zvěř a zhotovili pasti, utkali část oděvu a rozdělali oheň, zbývalo jim připravit si jídlo. Úkol byl jednoduchý. S pomocí mouky a vody a s využitím lesních plodů i bylin měli upéct placky na ohni a připravit nápoj. Výsledkem byly překvapivě barevné placky a bylinné nápoje. Porota, která tuto etapu hodnotila, přežila a kupodivu se těší dobrému zdraví.

Za splnění úkolů dostávaly tlupy medvědí zuby nebo pravěké korálky, které si všichni pečlivě opatrovali a strádali.

Na závěr pak přišla rozhodující bitva. Každá tlupa si bránila své území, kde měla schováno, co doposud získala. Zároveň se snažila proniknout na cizí území a to vyplenit. A tak se stalo, že někteří přišli o vše a druzí získali velké zásoby. Vždyť přesně tak to za časů lovců mamutů bylo.

Vítězný clan Modrého Rosomáka si vybojoval pro každého člena své tlupy křesadlo, ale i ostatní clany získaly báječné odměny.

Letošní tábor s názvem „Rudý Voko“ skončil a všichni se už těšíme na ten příští.

Pavel Modřanský

Po stopách Čerokiů – tábor kmene Huascarán

Letošní letní táboření jsme pojali v duchu Čerokiů. Námětem pro etapovku nám byla kniha od Forresta Cartera – Škola Malého stromu. Vrátili jsme se s Malým stromem zpět do dětských let a prožívali spolu s ním jeho příběh.

Učili jsme se klást pasti na krocany a pak správně vybírat z úlovků, abychom si zajistili potravu i do budoucna. Dále jsme se pokoušeli lovit rukama ryby a později i uplavané brýle (ale podařilo se nám ulovit akorát tak dekl od barelu :o), dále vystopovat liščí doupě, ubránit své živobyčí před politiky. Ocitli jsme se na malou chvíli také v sirotčinci, kam jsme pro Malého stroma propašovali – zapečenou v chlebu – zprávu, kterou nám předal spřátelený indián Vrbový John. Nakonec to všechno dobře dopadlo a Malý strom se vrátil zpátky k babičce a dědečkovi.

Každý den na ranním pow-wow nám byla přednesena myšlenka dne, o které jsme celý den přemýšleli a na večerním pow-wow či v INITI o ní bouřlivě diskutovali nebo ji nějak ztvárnili. Jako první byla myšlenka a zároveň náš kmenový pokřik – Kde je vůle, tam je cesta. Slyšeli jsme

spoustu pravdivých, úsměvných zážitků ze života ohledně překonávání zlovyků a zhlédli jsme parádní scénku. Každý z nás si v rámci etapovky našel svoje tajné místo, kam chodil přemýšlet, pozorovat, a pak nás se svými poznatky seznámil při večerním ohni – zjistili jsme, že v bahně a kamení se opravdu nedá přenocovat.

Během dne, jak už to tak bývá, jsme hráli spoustu her, chodili na dřevo, které jsme pak převáželi na naší lanovce přes řeku. Občas jsme si sedli na tu kupu dřeva a hráli si na čarodějnice letící na koštěti, to nám šlo. Ložili jsme pomocí jištění po skalách a taky na náš strom, kde je vybudované orlí hnízdo, zvládly to i dvě zdatné bojovnice! Snažili jsme se vypořádat s vosami, kterých bylo letos požehnaně.

Vrcholem táboření byly, jako již tradičně, indiánské hry. Pomalovali jsme se barvami na tělo a statečně se pustili do různých úkolů. Indiánské hry obsahovaly disciplíny jako boj u kůlu, střelba lukem a vzduchovkou, bitva slepých kohoutů, chůze na chůdách, kladině a špalku, Setonův běh, hod špalkem a další. Jelikož někteří z nás byli z toho bojování tak upatlaní, že jsme je ani nemohli poznat, užili jsme si ještě naši sprchu u řeky s teplou vodou.

Wabimato – jeden ze zakládajících členů Huascaranu – se s námi podělil o své znalosti ohledně přežití v přírodě, protože jsme museli strávit sami noc v lese. Pak jsme se dozvěděli různé zajímavosti o listech stromů, houbách a ohni. Plácali jsme z keramické hlíny různá umělecká dílka, která nám pak zmokla, takže z toho nic moc nezůstalo, ale sranda u toho byla náramná. Když přšelo, předčítali jsme si z knihy Škola Malého stromu (to nás moc bavilo) a při večerním ohni jsme si každý z nás soukromě četli zprávy z Wikah (to jsou kožené váčky, do kterých se dávají zprávy, vzkazy, je to náš hlas svědomí), kdy občas ukápla i nějaká slzička dojetí.

Hana Novotná – Soraya

Letní táboření rodu Mniwača Wičašayatapi

Po letech zase o sobě dáváme vědět. Stále v létě jezdíváme do Ne-tluk k Neveklovu. Naše tábořiště je tak na pět týpí, stojí tam přístřešek na kuchyň, bouda na dřevo a táborový nábytek a kamna a přístřešek na jídelnu. Je tam stabilně i kostra na iníti. Vždycky míváme zásobu dřeva do kuchyně i do týpí, takže v prvních dnech táboření není nutné dřevo dělat. Tábořiště je označené znakem LLM a letos jsme vztyčili i totem. Výhodou je soukromý pozemek i okolní lesy, kde se dělá prořezávka – čistit les a zároveň mít dost dřeva je opravdu pohodíčka. Z výprav a her po lese jsme v kuchyni měli stále dostatek hub, zvláště lišek a hřibů.

Po hubených letech s malým počtem lidí na táboře jsme letos měli rukou na práci víc (hlavně těch mužských) a hned to bylo znát jak na únavě lidí, tak i na programu. Jsme rod rodinný, tedy složený z rodin, kde si odpovídá každý dospělý za své děti. Při táborové činnosti a programu však jedeme způsobem „všechny děti jsou naše“. Letos jsme měli pěknou úrodu šesti malých předškoláků a tři školáky, nejstaršímu bylo 12 let. A tak jsme pracovali se Zápisníkem korálkových činů. Je to fakt moc dobrý svitek a děti to hodně bavilo. Ke hrám a činům se vždy nakonec přidali i dospěláci, a tak o legraci nebyla nouze. A na konci tábora mělo každé dítě šňůrku korálků. Náš letitý kamarád Koumák každoročně pověsí houpačku nad potok. Letos přidal po táboře ještě další čtyři, ale přesto poptávka ze strany dětí

nebyla dostatečně uspokojena. Také ve stránce za potokem bylo rozvěšeno více houpacích sítí než obvykle pro odpolední odpočinek.

Kouzelný byl chlapský mač v shiny, měli jsme dvakrát iníti, hrálo se na kytaru, zpívaly indiánské a jiné písničky (nejoblíbenější letos byla „indi indi indi indiáni jdou“). Přijely i přišly spousty návštěv.

Při jedné výpravě měly děti přejít potok a jít dál proti proudu – to jim dalo nejvíc práce pochopit, kudy to vlastně je. Na pátečním sněmu se vrátil do rodu jeden bývalý člen a dva kluci se přihlásili k zasvěcovací stezce. Letošní táboření končilo sobotním návštěvním dnem, kdy jsme pozvali vedoucí i děti, kteří s námi hodně jezdili. (Měli jsme letos v lednu dvacetileté výročí založení našeho spolku.) Přesto, že celý den přšlo (a prvně za těch 23 let, kdy tady táboříme, se nám tábořiště změnilo v bahniště), dorazilo víc než 25 lidí, někteří i s dětmi. Připravený program jsme sice nezrealizovali, ale pod jídelnovým přístřeškem jsme pusu nezastavili. Co mě potěšilo nejvíc, že mnozí mají chuť si zase přijet zatábořit a jeden kluk chce s námi zase začít celoročně i se svým synkem. No, jak to dopadne příští rok, je v tuto chvíli ve hvězdách. Bylo to ale moc pěkné setkání a vzpomínání.

Nakonec v poslední den tábora přestalo pršet, podařilo se nám trochu usušit týpí a tábor sbalit. Po Wakondě a stisku přátelství v kruhu jsme odjížděli s nadějí a radostí a už se těšíme na další akcičku, kterou jsme si naplánovali hned v září.

Jitka Doležalová

PS: Nakonec vám chci nabídnout, kdo byste potřeboval tábořiště, rádi vám to naše poskytneme. Kontakt: ustredi@woodcraft.cz

Zpráva z tábora – kmen SACAGAWEA

Letošní tábor byl, co se týče počtu zúčastněných, poněkud slabší. Zato byl plný nových, zajímavých a nevědnicích zážitků.

Zážitkem č. 1 byla zbrusu nová kadibudka, již nám stloukli naši šikovní kluci. Nejednalo se ani tak o zážitek, ale spíše o požitek, který skýtalo posezení s výhledem do panenské přírody. Kadibudka byla navíc vybavena připojením na Facebook, kam všichni chodili směle „četovat“.

O kopec dalších akčních chvil se postaral náš novopečený náčelník Ouško, který vymyslel a s pomocí kmene Walden zorganizoval etapovou hru s názvem Den trifidů. Nikdy nezapomenu na to, jak nás trifidí semenáčky honily po lese nebo

jak jsme šli temnou nocí za moudrým šamanem, aby nám poradil, jak s trifidy zatočit.

Ovšem ne celou dobu jsme trávili jen na tábořišti. Dvakrát jsme si vyrazili na výlet. Jednou do

Michalových Hor na kofolu a k Adži na rybíz a pozdravit ovečky. Podruhé do Plané na koupaliště, které ten den (protože bylo zataženo) otevřeli exkluzivně jen pro nás.

Každodenně jsme soutěžili v „Mrožistice“ o největšího mrože s nejvyšším počtem bodů. Zpočátku bylo získání bodu snadné – stačilo zůstat 5 vteřin po ramena v Kosáku. Postupně se ale doba zvyšovala, až se vyžplhala na téměř nezvladatelných 10 minut. Našli se ale odvážlivci (nebo blázni?), kteří i to zvládli!

Ke konci tábora nás Tomáš nechal vyfotit se na svých koních. Měli jsme tak možnost udělat si úžasné fotky v indiánském stylu.

Tábor dostal název „The Best Bez“, což svědčí o tom, že bude patřit k jedněm z těch nejlepších.

Terka Němcová

Woodcrafterská databáze her překročila dvoustovku

Je to možná k nevíře, ale jak říká titulček zprávy, v naší webové databázi her, druhé nejnavštěvovanější

stránce, je již shromážděno přes 200 her! To už stojí za podívání se na adresu www.woodcraft.cz!

Díky tímto všem, kteří se podělili o své znalosti a umožnili tak ostatním najít nejen inspiraci na schůzky a tábory.

Pavel Spálený – Yučikala Wičaša

CHKO Kokořínsko, ta země zaslíbená

Místo plné pohody, krásné přírody a zajímavých přírodních útvarů, kde se dají podniknout spousty a spousty zajímavých činností... A to vše POUZE 40 km od Prahy??? Myslíte si, že to není možné? Tak to potom navštivte CHKO KOKOŘÍNSKO! Místo nevídaných možností.

Z celé škály různých přírodních krás a procházek jsem vybral svou nejoblíbenější, kterou zvládnou i nejmenší woodcrafteri. Celou výpravu začnete v městečku Mšeno, které leží na východních hranicích CHKO. Mašina tam jezdí každou chvíli, takže není takový problém se tam dostat. A jak všichni dobře víme, není na začátek výletu nic lepšího než osvěžující pochoutka, která nabije energií, což budete určitě potřebovat. Tento úkol vyřeší okýnko s točenou zmrzlinou na náměstí vedle pomníku Antonína Píče. Když už je vše připraveno na krásnou cestu, vydáte se přímo z města po cyklostezce.

První cíl bude Náckova rokle, kde jsou nejznámější horolezecké pískovcové útvary u Mšena. Po pokochání můžete nabrat batůžky dál na záda a pokračovat po cestě, která vás povede dál Kokořínským lesem až k bodu, kde se kříží s červenou turistickou značkou. Zde jste na ojedinelém místě. Kdo se už trochu vyzná, ví, že mluvím o Pokličkách.

Jsou to až 12 metrů vysoké pískovcové skály připomínající houby. Tento útvar není výtvorem nějakého umělce, ale samotné přírody, která na něm pracovala od třetihor. Zde je i ideální místo na odpočinek anebo pro zahrání nějakých super her, které si pro vás připravili vaši úžasní spolucestovatelé.

Po oddychu je čas pokračovat dál. Vaše cesta povede nyní po červené turistické značce. Po této krásné lesní cestě dojdete až do Kokořínského dolu, celou cestu na vás však z výše mezi stromy bude čas od času vykukovat symbol CHKO, jeden z mála nedobytných českých hradů, Kokořín. Pokračujte Kokořínským dolem, tamními lidmi známým též Kokodolík. Tudy se za poslední dva roky prohnala vždy velká

vichřice. Většina stromů, co přežila první vichřici, padla při druhé. Takže tento kraj bude pro pár let smutným pomníkem. Ale spousta zdejších lidí se s chutí pustila do práce a vše rychle vyklidili a zasázeli stromy nové, takže brzo to už bude znovu krásný zalesněný Kokodolík. Pro dobrodruhy vede přímo od restaurace U Grobiána (kde se také natáčel film REBELOVÉ) mazácká stezka, kterou projdete přes zdejší skalky až k nejstaršímu českému hradišti s originálním názvem Hradsko. Zde žili naši předci už v mladší době bronzové.

Když už budete mít dost lezení po zdejších mazáckých stezkách, není nic lepšího než pokračovat dál po červené turistické značce. Ta vás dovede až k obci Harasov, kde je možnost nejlepšího přírodního koupání ve zdejších rybníci. Bohužel se tímto bodem dostáváme až na konec naší malé výpravy po Kokořínsku, proto si Harasov a jeho vodní radovánky užijte, dokud to půjde a čas dovolí. Když už jste vycachtaní a máte znovu dobíté baterky, vyskočte naposledy na nožky a pokračujte dále po červené turistické značce kolem rybníků Štampach a Lhotka, dokud

nenarazíte na železniční zastávku Lhotka u Mělníka. Tam naskočíte na mašinu a hurá na Mělník, odkud se už dostanete do zbytků celé naší republiky. Tento výlet se dá i s mladými woodcraftery stihnout za pár hodin. Je to výlet, kde cestou potkáte nepotkatelné a zažijete nezažitelné, to vše pouze jenom v CHKO KOKOŘÍNSKO.

*Josef Daniška – Ouško
Foto: Tomáš Koubek – Okeya*

Ohňová směs

aneb co může pomoci proti chladu

Jsem poněkud na rozpacích, jak různé techniky sloužící k zažehnutí ohně a k ohřátí popsat v čitelném článku. Bude to tedy tak trochu pel mel tradičních i moderních postupů – někomu důvěrně známých, ale jinému nikoli. Někdo se možná pobaví, jiný poučí, a někomu snad jednou bude má snaha i k praktickému prospěchu.

Tření ohně lukem (bowdrill) – mokrá souprava

Toto není návod na výrobu soupravy ke tření ohně ze syrového dřeva, ale popisuje možnosti, jak se vyrovnat s vlhkostí původně suché soupravy. Prakticky, když například souprava zmokne, či spadne s do vody.

Zkoušel jsem několikrát zažehnout oheň soupravou ponořenou na čtvrt hodiny do vody. Po vyjmutí z vody jsem jí osušil z nejhroší vlhkosti otřením do kapesníku.

Následoval běžný postup, jak je popsán u klasického tření ohně lukem. Výjimkou je to, že cesta k cíli vede na etapy. Po každém přerušení, kdy ještě nebylo dosaženo ohně, je třeba svidřík i prkénko vystavovat proud vzduchu ofukováním, máváním či ovíváním. Postupným třením, kdy se třecí plochy zahřívají a odfukováním vlhkosti, lze docílit dostatečné vysušení soupravy a zažehnutí ohně.

Nedávno jsem četl³, že indiáni kmene Zuni při svých obřadech namáčeli svidřík do vody aby si tak

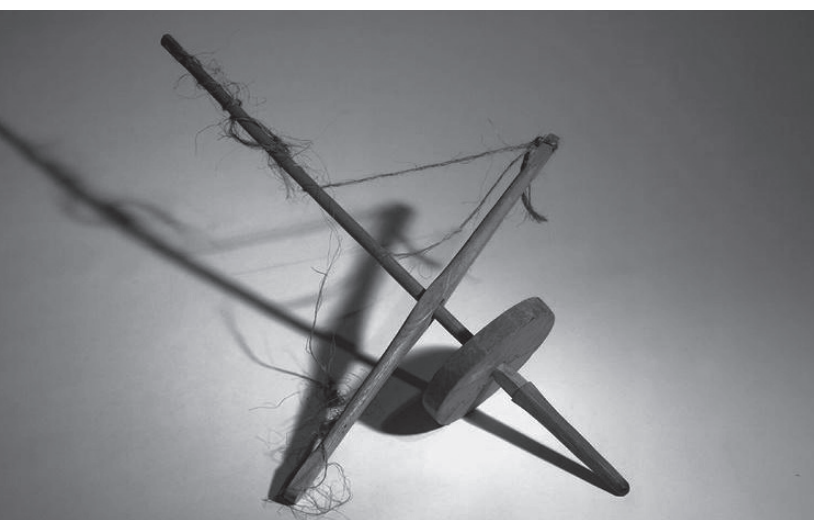
znesnadnili zažehnutí ohně a projevíli tím úctu svým bohům.

Tření ohně setrvačnickem (pumpdrill)

Je dokumentováno používání tohoto způsobu u několika etnik z různých částí světa².

Většinou se však tento nástroj používá pouze k vrtání otvorů. K zažehnutí se používal asi jen u indiánů kmene Irokézů³. Podstatou zažehnutí ohně tímto způsobem je otáčení dlouhého svidříku se setrvačnickem pomocí příčného přitlačného prkénka (dále jej budu nazývat – příčník). Příčník je opatřen tětivou, která se střídavě navíjí a rozvíjí podle toho, jak se svidřík střídavě otáčí jednou po směru a jednou proti směru chodu hodinových ručiček. V podstatě se také jedná o rozdělávání ohně třením dřev rotačním pohybem svidříku, v ohňovém prkénku ale bez luku nebo dlaní.

Celý systém pracuje takto. Svidřík se setrvačnickem se opře do důlku v ohňovém prkénku. Na opačný konec se navlékne příčník a prostředek tětivy se vloží do zářezu ve vrcholu svidříku. Otáčením svidříku kolem podélné osy se na něj natočí tětiva a ta se stlačením příčníku dolů odvíjí a roztáčí svidřík. Setrvačnick

Irokézká pumpa z American Museum of Natural History, New York.
Rozměry 75×53×17,5 cm.

Moje pumpa v akci.
Rozměry 85×55×16 cm.

udržuje otáčivý pohyb, kterým se opět navine tětíva na svídk, ale opačným směrem. Tím se samozřejmě zdvihne příčník do horní úvratě a můžeme znovu zatlačit.

Rytmičtým stlačováním se svídk otáčí střídavě vlevo a vpravo. Tímto způsobem dojde v důlku ohnivého prkénka k zvyšování teploty, až dojde ke vznícení dřevěného prachu vzniklého vzájemným otíráním dřevěných částí.

Nevýhodou tohoto mechanismu, kromě jeho velikosti, je zejména to, že silou paží je ovládan pouze pohyb směrem dolů. Zpětné navinutí

tětivy je závislé na setrvačnosti a tedy i hmotnosti setrvačnicku. Pokud se tření v ohňovém prkénku zvýší nadměrně, nedokáže setrvačnick tětívu navinout, otáčení ustane a oheň se nevznítí. V tom případě lze někdy tento problém vyřešit rozšířením jamky po okrajích aby se tření zmenšilo. Přesto se mi v některých případech oheň zažehnout nepovedlo.

Další problém může nastat při prokluzování setrvačnicku na svídku. Tento stav připomíná pocit, že se tlačí do prázdna. To se dá odstranit klínkem mezi svídk a setrvačnick, lépe však čtyřhraným otvorem, který je i původní. Také je nutné vyřešit zkracování svídku, který se pod setrvačnickem neustále otírá. To lze odstranit vyměnitelným koncem, který se například vsadí do klínovitého zářezu. Spojení je vhodné zalepit a ovázat, třeba smrkovou pryskyřicí a lipovým lýkem. Důležité je, aby osy všech částí byly co nejvíce shodné, s ohledem na vibrace svídku při otáčení. Pokud celý systém hází, způsobuje to potíže při zažehnutí ohně. S ohledem na nevýhody tohoto mechanismu je zřejmé, že se používal k zapálení ohně asi jen při výjimečných a slavnostních příležitostech

(Irokézové-Onondaga). Ještě si dovolím jednu citaci: pan Morgan popisuje ve své knize League of the Iroquois na s. 381 fire drill (pravděpodobně pumpa) o délce 122 cm a 2,5 cm v průměru³.

Sírná lžička a sírný knot

Sírný knot slouží k rozdělení ohně bez pomoci troudu, který je nutný k rozfoukání žhavé hmoty do plamene. Jiskra zachycená křesáním do hubky nebo zuhelnatělého práchna se lehce rozfouká a po jejím rozšíření se přiloží těsně ke knotu napuštěnému sírou. Dalším foukáním se teplo žhavé hubky přenesne na síru, která roztaje a vzplane modrým plamenem. Původ informace o sírném knotu patrně pochází ze zapomenuté literatury pro americké hobisty trapery a zřejmě se používal v 18. století¹³.

Nevdechujte vzniklý kouř. Je to oxid siřičitý a není to zdravé.

Síra se snadno roztaví na menším plameni v plechovce, odkud se aplikuje na knot, třísku či se s ní naplní sírná lžička. Sírná lžička byla zcela jistě používána severským národem Laponců jinak též zvaných Saami¹². Je to drobná nádobka velikosti asi čajové lžičky bez držadla, do které je nalita roztavená síra. Domnívám

Sírné lžičky z Nordiska museet, Stockholm.

Obchodnice se sirkami z Bordeaux, počátek 19. století⁶.

se, že tato síra byla získávána obchodem. Přesný postup jak ji používali Saamové je zatím předmětem spekulací, popíšu však způsob, který funguje. Jako v případě sirného knotu se jiskra zachycená do hubky nebo zuhelnatělého práchna rozfouká a umístí na povrch síry ve lžičce.

Dalším foukáním se teplo z práchna přeneše na síru, která se posléze roztaví a chytne malým modrým plamínkem. Od tohoto plaménku lze zapálit březovou kůru, nebo do roztavené a hořící síry namočit dřevěnou třísku a podpálit s ní připravenou hraničku. V minulosti se s dřívky namočenými do síry i obchovalo. Odtud se zřejmě dochoval název sirky, pro zápalky, které se již dávno vyrábějí z jiných materiálů. Mimochodem, dřívka namočená do síry se používala už v Římě v 1. století n. l.⁶

Náhradní materiály na křesání

Pro tradiční křesání ocílkou a pazourem je notoricky známo, jaké

součástí má mít souprava na křesání. Oheň však lze vykřesat i materiály náhradními.

Místo ocílky se dá použít vše co je z oceli s dostatečným množstvím uhlíku, přitom nefungují předměty z nerezové oceli. Při hledání vhodného nástroje je nutné prakticky vyzkoušet, jestli nalezený předmět háže jiskru. Pak ji lze zkoušet zachytit do práchna. Jen tak namátkově by mohly fungovat následující materiály: pilník, pilka na železo, ocílka na broušení nožů, nůžky a nebo také nůž. Výhodné je pořídit si kapesní nůž z uhlíkaté oceli a zároveň si tak obstarat nouzovou ocílku na křesání. V minulosti se také prodávaly zavírací nože, které měly na hřbetě vykovanou ocílku.

Pazourek se dá také nahradit jinými nerosty. Kdesi jsem četl, že by mělo křesat vše, co je tvrdší než ocel použitá na křesání. Přes toto tvrzení mi tak například nefungovalo sklo. Z nerostů kterými jsem zapálil práchno mohu vyjmenovat: křemen, pyrit, růženín, rohovec, žula a dokonce pískovec.

Posledně jmenovaný však byl asi sedimentem křemičitého písku. Také jsem rozdělal oheň keramickým střepem ale nespolehal bych na to stoprocentně. Tak jako v případě náhrady ocílky je nutno

vše prakticky vyzkoušet. Pazourek je však nade všechny vyjmenované. Lze z něj uštipnout tenký ústěp a dlouho vydrží ostrý. Dá se také retušováním znovu přebrousit což je u většiny jiných nerostů velmi problematické.

Křesání ferrocerovými křesadly

Ferrocerová křesadla, jsou někdy nesprávně nazývaná jako magneziová křesadla. V tuzemsku jsou k máni v podstatě dva druhy těchto moderních křesadel. Americké, kde je ferrocerová tyčka menšího průměru a je vsazena do hořčíkové (tj. magneziové) kostky. Dále pak tzv. švédské křesadlo, což je ferrocerová tyčka s plastovým držátkem a s připojeným škrabátkem, viz obrázek dole.

Švédské křesadlo vydrží déle ale americké má výhodu v možnosti nastrouhání magneziových hobliněk, které škrtnutím zapáleny hoří i mokré a vytváří teplotu prý 3 000 stupňů Celsia. To je dosti na zapálení i mokrého dřeva.

Oběma křesadly se ale dá zapálit i suchá tráva, naškrabaná březová kůra a další jemný hořlavý materiál, který nelze zapálit klasickým ocelovým křesadlem. Ke křesání se dá použít přiložené škrabátko, nebo

Vlevo potřeby pro zapálení baterií a ocelovou vlnou, vpravo zapálení pomocí 4,5 V baterie.

jakákoli ostrá ocelová hrana. Používám hranu hřbetu nože, kterou jsem broušením zbavil zaobleného tvaru, a přiložené škrabátko jsem vyhodil (je výhodnější nevlastnit mnoho věcí). Pokud je hřbet zakulacen, tak se jiskry dělají obtížně. Jiskry se snadno dělají i nerezovým nožem. Samotné křesání je vhodné nacvičit. Jedna ruka drží křesadlo, druhá přitlačuje ostrou hranu hřbetu nože k povrchu křesadla. Prudkým tahem křesadla za současného přitlačení nožem vznikají nádherné spopy jisker. Není vhodné škrtat směrem k připravenému troudu, ale naopak táhnout křesadlo směrem od troudu¹². Nedochozí tak k jeho rozmetání. Kdo si chce zachovat ostrý nůž, nepoužívá ke křesání jeho ostří.

Ocelová vlna a baterie

K roznícení ohně není třeba používat těžké baterie z automobilu i když i tyto lze použít. Zde však chci popsat způsob mnohem méně náročný na vybavení. Jediná specialita, kterou je třeba si dopředu připravit je velmi jemná drátěnka, která se používá na broušení. Tato velmi lehká drátěnka se mimo jiné dá zažehnout i tzv. švédským škrtdlem a proto by se o ní dalo přemýšlet i jako o nouzovém prostředku vhodném k zařazení do nouzové soupravy. Obyčejná drátěnka na nádobí nefunguje. K rozžhavení drátků a jejich rozfoukání do plamene postačí napětí asi 3 Volty z normální baterky na svícení.

Vhodné jsou také třeba ploché baterie 4,5 V nebo 9 V jejichž

kontakty jsou k tomuto účelu vhodně přichystány. Některé svítilny lze použít tak, že z nich není nutné ani baterie vyjmát. Zajistíme si tak jednoduché spojení monočlánků 1,5 V bez složitých spojení dráty. Stačí vyšroubovat žárovku, zapnout spínač jako když se svítí a ke kontaktům v místě chybějící žárovky vložit chomáček drátěnky. Pokud bude vše v pořádku a drátěnka začne žhnout, lehkým foukáním se žhnutí rozšíří a vloží do předem připraveného hořlavého materiálu. Že se tímto způsobem snižuje kapacita baterií, není asi nutné dodávat a tak je třeba vždy myslet na to, není-li lepší si raději zachovat baterie na svícení a k zapálení ohně použít jiný způsob.

Vlevo příprava svítilny k zapálení, vpravo zapálení ocelové vlny svítilnou.

Petroleum jelly

To byla pro mne dlouho záhadná látka, kterou používají v Americe k nouzovému rozdělení ohně. Po delším pátrání jsem zjistil, že se jedná o obyčejnou kosmetickou vazelínu. Tato vazelína se mírně vetře do kousku vaty nebo vatového tamponu a v případě potřeby zapálí křísnutím ferrocervého škrtdla. Vazelína má ty výhody, že nepáchne, neteče a pokud se vpraví do vatového tamponu, zajistí jeho mnohonásobně delší hoření. To je velmi výhodné, když není dostupný dostatečně suchý materiál na podpal.

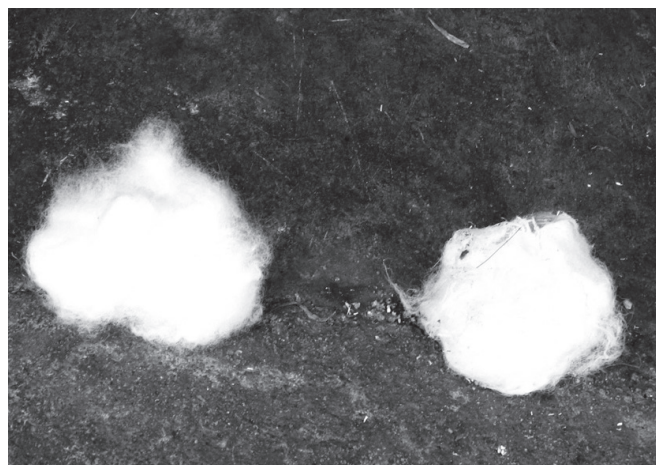
Jako vatový tampon je vhodné používat menstruační tampony, které jsou velmi kvalitně zabaleny proti vlhkosti. Před použitím je třeba je rozcupovat, promnout v krabičce s vazelínou, připravit oheň k podpálení a škrtnout ferrocervým křesadlem. Poznámka pro nezkušené, křesejte tak, že křesadlem táhnete k sobě a škrtdlo stojí na místě. Nedochází tak k rozházení připraveného troudu.

Oheň sluncem – PET lahev a další...

Jsou popsány způsoby zapálení ohně sluncem, které jsou notoricky

známy z příruček pro různé přírodní aktivity. Brýle, skleněná čočka, dalekohled atd. Existují však i další předměty k nouzovému zažehnutí ohně slunečními paprsky. Některé z nich jsem již popsal v článku Oheň sluncem a ledem v Bizoním větru 1/2008. S ohledem na to, aby byly jednotlivé metody uceleně podány v jednom článku, si dovolím některé vědomosti zopakovat.

Soustředěné paprsky slunce doporučuji zachycovat do vysušené houby zvané troudnatec kopytovitý (lat. *Fomes fomentarius*). Jeho výhodou je, kromě jeho i jinak

Vlevo potřeby k zapálení vatovým tamponem, vpravo oba chomáče vaty připravené k zapálení. Na pravém obrázku vlevo je neupravená vata, vpravo je preparovaná s vazelínou.

Vlevo oba tampony těsně po okamžiku zapálení a vpravo asi jednu minutu po zapálení.

výhodných vlastností jako troudu, že je dostatečně tmavý. To je velmi důležité při zachycování slunečních paprsků. Pozoroval jsem, že úspěch zapálení troudu závisí na velikosti čočky (větší je lepší) a jistě také na množství oblaků na obloze. I slabé zaclonění slunce řasami zhoršuje podmínky. Podmínky se zhoršují i s klesající výškou slunce nad obzorem, například v zimě.

Vhodné předměty k zapálení ohně sluncem jsou reflektory z automobilu, případně větší ruční svítilny. Lze je použít, aniž by se musely nějak upravovat. Stačí jen vyjmout

žárovku a do ohniska paraboly vsunout zezadu dlouhou třísku s nabodnutým kouskem troudu. Také oblé dno obyčejné hliníkové plechovky na nápoj lze využít jako reflektoru k roznícení ohně. Je nutné však co nejvíce vyleštit její dno pomocí hadříku a jemného brusiva, například obyčejnou zubní pastou. Je velmi důležité držet troudu (stačí kousek asi 5×5 mm) v ohnisku na špičce tenké třísky. Tato nezacloní zrcadlo tak, jako kdyby se držel troudu v prstech.

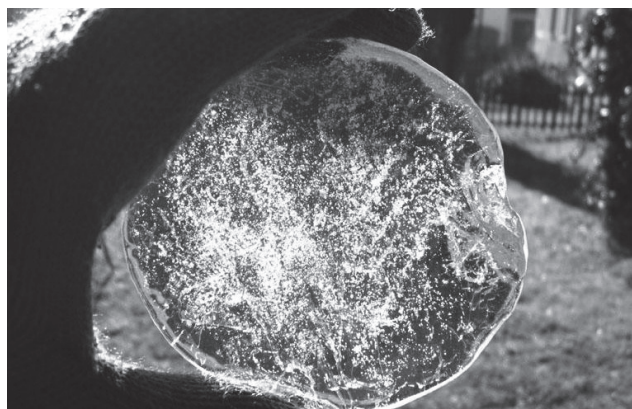
Další praktická věc k zapalování sluncem je kondom. Naplní se

vodou, aby vznikla koule asi o průměru 20 cm. Pak se uzavře uzlem tak, aby v uzavřeném prostoru zůstalo co nejméně vzduchu. S tímto vakem v dlaních se pak získá pravděpodobně několik světlých slunečních skvrn, které se asi ani nedají nazvat ohnisky. Natáčením v dlaních se co nejvíce těchto skvrn soustředí v jednu, zamíří do troudu a po chvíli trpělivosti lze troudu zapálit.

Stejný postup při slučování slunečních skvrn lze použít při roznícení ohně, tentokrát čočkou z ledu. Někdy je obtížné nalézt led

Vlevo zapálení zrcadlem z reflektoru auta, vpravo pomocí PET lahve.

Vlevo postup při zapálení troudu plechovkou od nápoje, vpravo ledová čočka kterou jsem zapálil troudu; za povšimnutí stojí mizerná kvalita ledu.

dostatečně kvalitní, aby vyhlížel jako sklo. Různé bubliny v ledu pak působí, že čočka z ledu vytváří několik ohnišek. Čočka z ledu se vyrábí poměrně snadno pomocí sekerky a nože. Při výrobě je vhodné pracovat v rukavicích. Je to příjemnější a čočka se zbytečně nerozpouští tam, kde to není žádoucí. Nožem se v závěru práce čočka oškrábe čepelí kolmo k ploše ledu, a holými dlaněmi se vyleští. Také při vlastním použití čočky je vhodné držení v přílehavých vlněných rukavicích, na které se led pěkně přichytí. Doporučuji tyto rozměry čočky – průměr 12 cm, síla uprostřed 4 cm, z jedné strany rovná¹⁴, druhá zakřivená v kulové ploše. V nouzi stačí zhotovit vše podle oka, bez měření.

Podstatně jednodušší je příprava čočky z PET lahve. Postačí opatřit si lahev od nápoje, která má oblou plochu v horní části u uzávěru. Lepší je větší láhev, s ohledem na její větší průměr a množství zachycených paprsků. Láhev se naplní čistou vodou, uzavře zátkou a otočí dnem vzhůru. Sluneční paprsky se

zachytávají kulovou plochou horní části láhve. Ohnisko takto vzniklé je podélné s nejučinnější částí na začátku. Při zapalování troudu doporučuji si pohodlně sednout, dlaně opřít o stehna, aby se eliminovalo chvění rukou a troud uložit mezi stehny vhodnou plochou kolmo ke slunečním paprskům.

Nezkoušel jsem další perspektivní předměty, které vytváří duté zrcadlo nebo po naplnění vodou mohou lámat paprsky do ohniska. Mohou to být sběračka, pohár na víno, velká žárovka, kovové mísy atd.

Dakotská pec

Nezaměňujte za tzv. Setonův hrnec. Dakotská pec je ohniště, které umožňuje skryté používání ohně v noci.

Popis tohoto druhu ohniště je velmi jednoduchý. Dvě jámy o průměru asi 30 cm, hluboké asi 40–50 cm jsou vzájemně na dně propojeny otvorem na vzduch. Průměr kanálu stačí možná 10 cm.

Jedna jáma slouží jako ohniště, druhá je jen pro přívod vzduchu, jak je zřejmé z obrázku.

Při zkoušení tohoto ohniště jsme byli příjemně překvapeni jeho neviditelností i dobrým hořením způsobeným tahem vzduchu z boční jámy. Při přikrytí ohňové jámy kotlíkem, je oheň neviditelný na pár metrů. Nevýhodou tohoto druhu ohně je trochu pracnost zbudování a špatné vyzařování tepla do okolí. Myslete také na to, že bezpečně je pálit oheň na nehořlavém podkladu. Když vykopete oheň v rašeliništi nebo tam, kde jsou kořeny stromů, můžete způsobit podzemní požár.

A ještě něco proti vlhkosti

Často jsem myslel na to, jak zabezpečit ohňovou soupravu proti vlhkosti tak, aby bylo vše přírodního původu - nevyrobena lidskou civilizací. Lze ji jistě zabalit do několika vrstev různých kůží, příkrývek, co však když vlhkost trvá déle? Jistě to znáte z delšího pobytu v přírodě, když vytrvale prší a člověk nemá pořádnou střechu nad hlavou. To je pak vlhko všude a jediným pomocníkem je pak teplo pořádného ohně, který lze ovšem zažehnout

jen suchým náčiním. V úvodu tohoto článku sice píšu o mokré soupravě, ta však také potřebuje suchý trouď aby bylo dosaženo zapálení ohně. Po pokusech s dřevěnými krabičkami, rybími kůžemi a močovými měchýři jsem narazil na webových stránkách muzea AMNH na zajímavou fotografii kravského rohu s ocílkou. Souprava je asi indiánského původu někde z Argentiny a je zajímavou variantou, jak lze bránit vlhkosti v přístupu do ohňové soupravy. Pouzdro jsem po různých technických problémech vyrobil a úspěšně vyzkoušel. Roh je ve špicí napříč provrtán kvůli závěsu, takže zavěšen špicí vzhůru zaručuje ochranu proti vlhkosti (dutina rohu není shora vrtáním otevřena). Zespodu je celá souprava zajištěna dřevěnou zátkou, která vyřezána do kužele dostatečně těsní a brání ztrátě důležitých součástí soupravy. Zátka je spojena

provázkem se špicí rohu a prusíkovým uzlem je na něm uvázána ocílka, které vlhkost nevádí a je tak zajištěna před ztrátou. Uvnitř rohu jsou ukryty věci, které postačí na rozdělání jednoho ohně. Limitující je nedostatek prostoru pro suchou trávu, kterou používám na rozfoukání žhavého uhlíku do plamene. Při potřebě dalších ohňů bych řešil problém postupným vysoušením troudu na již rozdělaném ohni.

Přeji všem, aby jim oheň dobře sloužil a nestal se zlým pánem (tj. zůstal stále pod kontrolou).

Albert Minář – Hrom

Použité prameny:

1. Boughton.W. - Firemaking - The book of buckskinning II
2. Collina-Girard J. - Le feu avant les allumettes
3. Hough W. - Fire making apparatus in the U.S. national museum

4. Kochanski M. - Bushcraft, outdoor skills and wilderness survival.
5. Müller A. - Feuer, von der Steinzeit bis zum Brennglas
6. Roussel B., Boutié P. - La grande aventure du feu
7. Weiner J. - Friction vs. percussion - Bulletin of primitive technology 26/2003
8. <http://www.anthro.amnh.org>
9. <http://wildwoodsurvival.com/index.html>
10. <http://www.youtube.com>
11. <http://www.nordiskamuseet.se>
12. Osobní konzultace s Petrem Vilhelmem - Willym
13. Osobní konzultace s Mirkou Veselou - Dešťovkou
14. Osobní konzultace s Ladislavem Siegerem - Bennem

4/6 Vaření na ohni
M Mistr ohně (v přípravě)

Na obrázku vlevo je souprava z muzea, vpravo je můj výrobek s troudu, pazourky a ohňovou trubičkou.

Působení rodinných kmenů v LLM

Smyslem této nově vzniklé rubriky je podělit se s vámi o naše názory a zkušenosti s vedením, činností a rozvíjením myšlenek woodcraftu v rámci rodinného kmene v LLM.

Během letošního letního táboreni na Kosím potoce se několikrát velmi živě rozpředla diskuse o dalším rozvoji naší organizace. LLM má velmi dobře zformulované a zpracované myšlenky svého působení ve společnosti, ale i přesto se její rozvoj v poslední době pozastavil a členská základna se může nezavěšenému zdát na první pohled uzavřenou komunitou, která má své rituály a pravidla, do nichž je obtížné proniknout. Někteří z nás jsme v těchto diskusích dospěli k závěrům, že na problematiku dalšího rozvoje LLM je nutné nahlížet z několika oblastí – dětské kmeny, rodinné kmeny, strážce, a další rozvoj těchto uskupení podpořit individuálně, jelikož jde o různé cesty v rozvíjení woodcrafterské myšlenky.

Dětské kmeny jsou zaměřeny na postupný rozvoj dětí, které jsou již schopny samy za sebe bez účasti rodičů zahájit svoji individuální cestu ve stoupání na horu.

Kmeny dospělých jsou většinou z velké části vyhraněny na některou činnost malebnosti (trapeři, indiánské dovednosti, pravěk atd.).

Zdá se, že rodinné kmeny jsou určitým vývojovým stádiem woodcrafterů, kteří z působení v dětských a dospělých kmenech přirozeně přešli v rodinné seskupení. Nebo jde o nové členy LLM začínající

s rodinou, kteří se s myšlenkami woodcraftu teprve seznamují. A právě poslední jmenovaný případ, tj. rodina, která se „zvenčí“ zapojí do rozvíjení woodcrafterské myšlenky, je v rámci LLM takřka ojedinělý úkaz. Je otázkou, zda jde o nedostačnou propagaci takovéto možnosti rozvoje rodinného soužití.

V každém případě se jedná o dlouhou cestu, a pro ty z vás, kteří se ji vydali prošlapat společně se svými rodinami, je určena tato nová rubrika.

Samozřejmě, působení rodinných uskupení v LLM má svá specifika i problémy, a každý kmen prochází různými stádii vývoje. Především záleží na velikosti kmene; jinak se organizuje činnost ve kmeni se dvěma rodinami na rozdíl od kmene, který čítá devět stálých rodin. Čím více rodin ve kmeni, tím hůř se sjednocují názory na jeho činnost. Jednotlivé rodiny mohou mít různý pohled na myšlenky woodcraftu. Některé z rodin působí ve kmeni jen pokud jsou děti malé neplánují další činnost v LLM, až děti odrostou.

Při rodinném stoupání na horu také velmi záleží na tom, zda oba dospělí v rodině prošli – nebo neprošli – v minulosti dětským kmenem, nebo nějakým podobným odvětvím.

Pokud se jeden z partnerů do Ligy lesní moudrosti tzv. „příženil“, je do značné míry otázkou štěstí a především oboustranné tolerance, aby se woodcrafterská myšlenka stala časem společnou pro oba partnery. Je-li jim přáno, jeden na společné cestě při stoupání na horu zpomalí a druhý časem srovná krok.

Postupně se v této rubrice chceme věnovat konkrétním tématům, jako např.:

- vnitřní uspořádání rodinných kmenů (hlavní specifikum - rodina jako nedělitelný celek)
- jak organizovat celoroční činnost v rodinném kmeni
- je možné založit rodinný kmen bez pomoci jiných?
- kam směřovat rodinný kmen, když vlastní děti odrůstají atd.

Témat, týkajících se rodinných kmenů, je celá řada a věříme, že i vy k nim máte co říct, takže pokud se budete chtít s ostatními podělit o své zkušenosti s působením v rodinném kmeni, neváhejte a přispějte se svou troškou do mlýna. Budeme rádi.

Příště: Vnitřní uspořádání rodinných kmenů.

Martin Pejša – Medvěd
a Gabriela Modřanská – Gábina

Úvahy nad devíti hlavními zásadami woodcraftu

Samospráva za vedení dospělých.
Zamyšlení nad třetí z devíti hlavních zásad.

Měli jsme ve kmeni tři prima kluky. Za těch pět let se naučili spoustu věcí. Nezkazili nikdy žádnou zábavu, uměli pořádně máknout, hezky hráli na kytary. Pro nováčky byli vzorem všech ctností. Zkrátka to vypadalo, že jsou na nejlepší cestě převzít jednoho dne vedení kmeny. Ale ouha! Najednou jako když

je změni. Začali se všemu pochechtávat, na všechno měli dost času, spoustu věcí, které jim dříve byly svaté, začali shazovat a nebyli s to dokončit nějakou věc se vším všudy a včas. A najednou nám jednoho dne oznámili, že odcházejí. Řekli to bez uzardění, aniž si uvědomili, jakou nám tím způsobili bolest. Zbyla

po nich v naší partě díra a jen pozvolna jsme si na to zvykali.

Už jste zažili u vás ve kmeni něco podobného? Možná ano, možná vás to teprve čeká. Tento problém – totiž proč odcházejí ve věku kolem patnácti let často právě ti nejlepší – neřešíme jen v Lize lesní moudrosti, ale znají ho určitě velmi dobře

v Junáku, v Tábornické unii, v Asociaci TOM a vůbec ve všech tábornických oddílech.

Když si Seton kolem roku 1901 pozval na svůj pozemek ve státě Connecticut partu rošťáků, kteří mu do té doby malovali na vrata neslušné obrázky a nápisy a kterým pak postavil šajenské týpí, aby z nich později udělal jeden z prvních kmenů Woodcraft Indians, věděl už velmi dobře, co dělá. Pokud jste četli dodatek k Vavrdově knížce Cesta životem a přírodou pod názvem Vznik woodcrafterských indiánů, víte, co mám na mysli.

Seton po kratičké době, kdy kluky trochu usměrnil, zcela přirozenou cestou vybral náčelníka. Byl jím kluk, který přepral ty ostatní – měl zcela přirozenou autoritu. Byl to skutečný vůdce nefalšované klukovské tlupy. Seton se postavil do role rádce – osoby v pozadí celého dění –, která naznačuje, usměrňuje, doporučuje a hlídá kluky, aby nevlitli do maléru.

Četli jste Dva divochy? No ovšem! Tak si vzpomeňte, že Yan byl přece přirozeným vůdcem trojice Yan, Sam a Guy – pro své charakterové vlastnosti i fyzické přednosti a Caleb Clark byl tím dospělým, který usměrňuje.

A tak bychom mohli najít další příklady. Jaký je smysl toho všeho, když do čela kmene postavíme přirozenou autoritu party? Je to především daleko přirozenější vůdce než nějaký dospělý, který diktuje program dětem. Děti mají mnohem lepší pocit z takového uspořádání věcí, než z autoritářského systému, který znají z rodiny a ze školy. Jsou donuceny přemýšlet a samostatně se rozhodovat, tvořit svou budoucnost. V tom se skrývá ohromné dobrodružství, které nikdo z dospělých nepochopí, pokud není schopen se

rozpomenout na svoje dětství. Uvažování dětí je přímočaré, není ještě deformováno postranními úmysly a intrikami, jak je známe ze života dospělých. A tak přicházejí na ohromné věci, na které nikdo z dospělých nemá šanci přijít. Taková parta má pak nadějně vyhlídky i do budoucna, protože samostatná zkušenost je pro dospělost to nejcennější. V tom nejlepší případě přeroste taková parta v kmen dospívajících a později možná v kmen dospělých.

Proč pracuje většina českých tábornických oddílů právě tím opacným způsobem? Proč je náčelníkem dospělý, který má vždy to poslední slovo a členové se dobrovolně podřizují jeho názorům, protože je prostě starší a má patent na rozum? Možná je to proto, že v partě vládne pohoda a je to jistější. Ale jen do té doby, než její členové dospějí do věku, kdy již nechtějí poslouchat moudra toho nejstaršího, ale chtějí to zkusit sami. Dopadne to ale stejně, jako kdybyste zdravé dítě od malička nenechali slézt z invalidního vozíku a v patnácti je najednou postavili na nohy. Strašně moc by chtělo samo chodit, jenže to neumí, takže se poté, co se vztyčí, skácí k zemi.

Naše české oddíly a kmene jsou tak trochu jako invalidní vozíky. Je to pohodlnější nechat se vozit. Všechno je předem jasné a o ničem se nemusí dlouze diskutovat. Pak ale přijde den, kdy se chce samostatně chodit, ale nejde to. A tak se nám i ti nejlepší lidé ocitají na ulici, často v úplné negaci všeho, co doposud zažili. Jen malé procento z nich se v tom opravdu naučí chodit a jezdit dál. Jezdí jako trampové či jiní volnomyšlenkáři a už se za žádnou cenu nechtějí nechat organizovat. Chybí nám tam, kde bychom je nejvíce potřebovali – v úloze rádců pro přicházející děti.

Chceme, aby woodcraft byl pro lidi celoživotní cestou. Aby byl nejen pro desetileté až patnáctileté, ale také pro pětadvacetileté, pro čtyřicátníky a až do těch pověstných devadesáti čtyř let. Získáme takové lidi jen tehdy, naučíme-li je od počátku spravovat si své vlastní záležitosti. Přečtěte si proto znovu Dva divochy. Seton je pro nás napsal jako přímý návod jak vést woodcrafterský kmen. Všimněte si, jak Caleb jemně a pomalu získává kluky pro lesní moudrost, jak je nechává samostatně se rozhodovat, jak s nimi jedná jako se sobě rovnými. Jen naznačuje a hlídá, aby zábava nesešla na scesti.

Nevíme o kmeni, který by měl zkušenosti se samosprávou za vedení dospělých. Jestli jste členy takového kmene, napište mi! Vaše zkušenosti by byly nadmíru cenné!

Liga lesní moudrosti ještě nepoložila na tuto zásadu patřičný důraz. Dnes, samozřejmě, platí nejrůznější přísné předpisy pro vedení dětí a mládeže. Nebrání to ale tomu, aby náčelníkem bylo uvnitř kmene se vši vážností dítě. Zodpovídající osobou bude vždy vůdce – průvodce po stezce lesní moudrosti. Zatím jsme ani nevymysleli české slovo, které by tuto roli vystihovalo. I za stávajících podmínek by měla Liga původní Setonův model razantněji prosazovat a získávat pro něj vedení kmenů.

Možná, že by se nám podařilo vyřešit shora uvedený problém, který trápí naše tábornické hnutí už celé jedno století.

Jste také toho názoru?

Martin Kupka – Logan

Woodcrafterský kmen – škola demokracie

Přijala jsem nabídku napsat své postřehy k woodcrafterské zásadě *Samospráva za vedení dospělých*, protože se s vámi chci podělit o zážitky, které tvořily podstatnou část mého dospívání a za něž jsem vděčná kmeni Tussilago.

V době, kdy jsem se stala součástí kmene, bylo to čistě dívčí seskupení, pracující na principech woodcraftersko-skautského systému společenství Midewiwin, pěkně skryto pod různými oficiálními neškodnými organizacemi.

Ano, byla to jiná doba. O sametové revoluci jsme teprve snili, možná ještě ani nesnili. Kolem nás panoval tuhý socialismus a my přesto zažívali svůj ostrůvek demokracie – ve kmeni. Zde jsme zjišťovali, jaké to je formulovat svůj vlastní názor a obhajovat ho, spolurozhodovat o činnosti a směřování skupiny a také sledovat a hodnotit důsledky svých rozhodnutí. Bylo opojné zjistit, že slovo „obyčejného člověka“ má nějakou váhu a pravidla platí pro všechny.

Vzpomínám na svůj první sněm, kde zástupkyně družiny veřejně hodnotily práci svých vedoucích – owachirů, a teprve poté owachirové práci svých oveček (vlastně bestií, jak jsme se s nadsázkou titulovaly). I já jsem později dostala do ruky mluvící hůlku, abych pevným stiskem tohoto „stébla“ získala pevnou půdu pod nohama a mohla se soustředit na to, co chci ostatním sdělit. Naučila jsem se, že chci-li

upoutat pozornost i té části kruhu, která je za plápolající hranicí, musím mluvit dostatečně nahlas, zřetelně a ne moc dlouho.

Když mě poprvé v pracovním životě čekala samostatná prezentace, můj šéf se otcovsky staral, jestli nemám trému a zda to zvládnu. Samozřejmě jsem trému měla, ale vlastně ne zas až tak velkou, vždyť jsem už měla za sebou vedení nepočítaně sněmů kmene.

Mnohokrát jsem si v práci vzpomněla na kmen, když jsme řešili nějaké týmové problémy. Možná se bude zdát, že dětské konflikty jsou přece něco jiného, ale já mám pocit, že tomu tak není. Potkaly mě situace důvěrně známé a vynořila se vyzkoušená řešení. Nutno podotknout, že ne vždy. Kmen je přece jen prostředí férovější, což považuji za velké plus. Nejen proto, že je nám v něm kvůli tomu dobře, ale i pro pochopení těch ideálních demokratických principů. (Toto je ovšem velmi ošemetná teze, jsem pravdoláskař, já vím.)

Zpětně si uvědomuji, jak těžké to muselo být pro naše kmenové dospělé, dopřát nám prostor. Poslouchat naše nekonečné debaty, které náctiletí tak potřebují. Nechat nás tápat a hledat, když řešení bylo

prosté a očividné. Neznevažovat naše lpění na detailech, pro nás podstatných. Nezakazovat a nepřikazovat, jen směřovat a vést.

Naše náčelnice musela trnout strachy, když nás vypustila na samostatné družinové putování, zatímco my si užívaly opojný pocit svobody a zodpovědnosti za sebe sama a své kamarády. Nevím, kdo z nás si uvědomoval, že vůči rodičům a úřadům za nás ručí ona, ale jednoduše jsme se snažily vše zvládnout, protože jsme nechtěly zklamat její důvěru. Dodnes si vážím té důvěry a myslím, že pro mě byla krokem na cestě k dospělosti.

Přátelě, pan Seton byl určitě charismatická vůdčí osobnost a přes to to byl on, kdo propagoval zásadu samosprávy za vedení dospělých. Cítím sama na sobě, že je potřeba vychovat se k přijetí této zásady, k pokoře a důvěře. Vnímat kmenové uspořádání tak, jako když sedíme v kruhu kolem ohně, všichni stejně daleko od středu, který je symbolem Velkého Ducha.

Hana Stegbauerová – Anpao

Foto: Tomáš Koubek – Okeya

Ze starých kronik

Kronika Mawadanů – 3. díl

Výlet na Ďatlenou 1. – 3. dne měsíce hladu

V pondělí ráno vydali jsme se na lyžích do našeho domečku na Ďatleně. Po cestě našli jsme na kovačovských lukách roztrhanou koroptev. Pozastavili jsme se na chvíli nad jejím osudem. Potom jsme pokračovali v cestě. Od Kovačovej běžel s námi malý pes pana Příhody. Velice jsme se mu nasmáli. Když jsme však přišli do chaty a uvážili, co s ním na tři dny, vzal ho Hadí muž a Pirát a šli ho na kousek vyprovodit. Ale při tom Hadí muž upadl a provaz, ke kterému pes byl přivázán, pustil. Leč Pirát nelenil a dal se za psem. Za chvíli ho dostihl.

Potom ho společně doprovodili. Též dřevo museli jsme si obstarat na noc. Když jsme ho měli dosti, svlékli jsme se a dali jsme mokré věci sušit. Pirát a Hadí muž hráli a bavili se, zatímco Šerif kutil večeři. Po ní bavili jsme se všichni a v 9 hodin šli jsme spát.

Na druhý den byl „kuchtárom“ Pirát. Po obědě, který se skládal z polívky, která se mohla krájet, a masa, šli Šerif a Hadí muž lyžovat. Přišli se jen najísti asi ve 4 hodiny a zase zmizli.

Večer strávili jsme ve hře a zábavě.

Poslední den dělali jsme jen užitečnou práci. Mimo jiné byli jsme na dřevo a podobně. Sedláci porazili nám též hrušku nad studničkou. Večer vydali jsme se na zpáteční cestu. Šťastně jsme se dostali domů. Howgh!

Pirát

Poznámka (5. dne měsíce hladu)

Dělali jsme ruční práce v zámku. Byli jsme tam Šerif, Pirát, Wapiton, Hadí muž, Ičko a Otto. Howgh!

Pirát

Schůzka (6. dne měsíce hladu)

Koná se u Mráčků. Hadí muž zapaluje oheň a Pirát koná obřad „Dýmky Míru“. Je přítomen jako host Otto. Pirát čte kroniku. Šerif předčítá nám něco o velkém válečníku a náčelníku Rudém oblaku. Též seznamuje nás se životem Kyrkyzů. O jejich obydlích, stádech a podobně.

Pro pobavení hráli jsme hru Myši. Též novou hru s peškami jsme hráli.

Potom proměnila se naše schůzka v čarodějnickou světnici. Směje se nad údivem pana Mráčka, když vidí Hadího muže jako půlmetrového chlapička. Též jiné a jiné kousky jsme dělali. Například: skákajícího ducha, hořící cukr, polykání nožů, zmiznutí koruny a podobně.

Pozdě večer jsme se rozešli. Howgh!

Pirát

Schůzka (14. dne měsíce hladu)

Na začátku schůzky vykládá nám Šerif o postavení vudkraftera ve válce. Jestli má bojovat a nebo ne. Byla čtena kronika. Šerif pokračuje a vypráví nám o indiánské odvaze,

síle a podobně. O jejich znalosti sto-
pařské a o jejich životě. Též předčítá nám něco o oštěpu a jeho používání. Pirát čte o Skvrnitém ohonu, indiánovi to, který měl být odsouzený, ale osvobodili ho. Zazpívali jsme si několik písní. Potom hádali jsme tóny, které nám Šerif udával. Též zabývali jsme se ručními pracemi. Každý dělal, co chtěl. Potom šli jsme se ven koulovat. Za šera vrátili jsme se domů. Howgh!

Pirát

Schůzka (18. dne měsíce hladu)

Začala se jak obvykle obřady. Byl zapálen oheň přátelství v slovan-
ském dědkovi a vykouřen kalumet. Rádce započal přednáškou „Význam ručních prací“ a „Stará kultura indiánů“. V této přednášce připomenul příběh pí Setonové u zpěvných indiánů. Je věru obdivuhodný a vyvinutý sluch u rudochů. Potom

prispěl připomenutím, abychom zaplatili příspěvky do ústředí. Pirát pověděl nám velice pěknou pohádku „Starý smrk“ na orlí péro. Začali jsme zpívat a tím nabyla schůzka veselý ráz. Hra „vznešená poezie“ a „inzeráty“ nás velice rozveselily. Šerif vysvětlil ještě několik nových her a potom jsme se dali do práce. Bylo slyšeti pilníky, vrtáčky, kmitající se jehly, které mají na svědomí propíchnutou kůži na prstě. Bavíme se obchodováním a žertujeme, na čem se dá. Ale drahý čas utíká, a proto rozcházíme se do svých domovů obveseleni a občerstveni. Howgh! (Nepodepsáno – pozn. red.)

Schůzka (25. dne měsíce hladu)

Zahajujeme schůzku obřadem „Zapalování ohně“ a „Dýmkou Míru“. Rádce ujímá se slova a čte nám o únoru, co o něm napsal Woowotana. Co máme sbírat a pozorovat v lese, na poli a vůbec v přírodě. Jak

máme zakreslit si postupně vyvíjení se listů stromů. Pro pobavení čte nám o Šarkanovi. Též seznamujeme se s jeho velikou láskou k matince. Hadí muž ozývá se s příspěvky. Rozhodli jsme se na 2 Kč. Potom hráli jsme hry, inzerát a báseň.

Na ukončenou zazpívali jsme si některé písničky. Potom zvrátila se naše schůzka v rukodělné práce. Pracovalo se na čelenkách, sáčkách a podobně. Hadí muž vyměňoval za zuřivého vychvalování svých věcí se Šerifem. Za tmy jsme se rozešli.

Pirát

Schůzka (5. dne měsíce ptáčat)

Po obvyklých obřadech přečetl nám Šerif list od Woowotany. Vyzdvihl tam některé důležité body. Potom četl Pirát kroniku.

Hlasatel přivedl nás do debaty o Praze a o Setonovi. Z této debaty vyvinula se jiná o táboře. Jak kdo si ho představuje a co asi budeme dělati. Howgh!

Pirát

Vycházka (11. dne měsíce ptáčat)

Krásný, sluneční den, vytáhl nás do přírody. Jdou s námi: Woowotana, Ičko a Otto. Naším cílem byla Stráž. Cestu krátili jsme si pozorováním krkrem, pouštěním klacků po vodě a obdivováním jarní přírody. Na Stráži vešli jsme do lesa a ze všech stran obklopil nás sníh. Oddělili jsme se od sebe a pozorovali, co se dalo. Též z jakési hozené šišky byla válka, která skončila uštvaním Otta, který onu šišku hodil. Prohnali jsme ho až k Budě.

Odtud šli jsme pomalu až k potůčku. Objevili jsme též dutý strom, do kterého neopomenul z nás nikdo vstříci hlavu. Zapadající slunce zbarvilo západ do krvava a to nám připomnělo, že máme jít domů. Po cestě viděli jsme obrovské hejno kavek. Za veselého povídání a zpívání dostali jsme se domů. Howgh! *Pirát*

401 Historie woodcraftu u nás
M Historik

Kojot a wašiču – běloch

(Brule Sioux)

Byl jeden bílý muž, který byl tak mazaným obchodníkem, že nikdo nebyl mazanější. Nebo se to alespoň říkalo do té doby, než jednoho dne tomu wašiču nějaký člověk řekl: „Je tu někdo, kdo tě ošídí kdykoli, kdekoli.“

„To není možné,“ řekl wašiču. „Obchoduji tady již mnoho let a ošídil jsem všechny indiány v okolí.“

„I tak ti to Kojot ve všem nandá.“

„Uvidíme, co umí. Kde je Kojot?“

„Támhle, ten chlápek, co z něj mazanost leze každým coulem.“

„Oukej, fajn. Vyzkouším ho.“

Wašiču, obchodník, přišel ke Kojotovi. „Hej, jsem zvědav, zda mne přečhytračíš.“

„Sorry,“ řekl Kojot, „rád bych ti pomoh, jenže to nemůžu udělat bez své švindl medicíny.“

„Švindl medicína, ha! Dojdi si pro ni.“

„Bydlím na míle odsud a sem tu pěšky. Ale co kdybys mi pučil koně?“

„Nu dobrá, vem si ho. Zajed' domů a vezmi si tu tvou švindl medicínu!“

„No jo, kámo, já sem ale špatnej jezdec. Tvůj kůň se mne bojí

a já se bojím jeho. Puč mi tvoje šaty, pak si ten kůň bude myslet, že já sem ty.“

„Nuže dobrá. Tady jsou moje šaty; teď už na něm určitě můžeš jet. Jed si pro tu medicínu. Jsem si jist, že ti to nandám!“

Tak tedy, zatímco wašiču tu stál nahý, Kojot odjel pryč v jeho pěkných šatech a na jeho rychlém koni.

Vyprávěno v Grass Mountain, rezervaci Rosebud, Jižní Dakotě, 1974.

Z anglického originálu *Coyote and Wasichu* (R. Eroses, A. Ortiz. *American Indian Myths and Legens*. New York: Pantheon fairy tale & folklore library, 1984. ISBN 0-394-74018-1) přeložil Pavel Spálený.

3CC10 Vyprávění příběhu
M Besedník

Houbová kaše

Jelikož letošní léto rozhodně není na déšť skoupé, není skoupá ani úroda hub po lesích. Dokonce i mně, který jsem se vždycky pokládal za vyložený houbařský antitalent, stačilo tuhle o víkendu jen procházet se po zapadlejších zákoutích mimo cesty, abych začal nacházet bezvadné hříbky, klouzky, lišky a jiné houbařské poklady. A proto si myslím, že by mohl být zajímavý následující recept na netradiční houbové jídlo, a sice houbovou kaši.

Recept je to prý původem ruský, a pochází z vynikající kuchařské knihy Viktora Faktora (V. Faktor, Kaše, Práh 2003, Praha) která je celá věnována právě kaším, těmto dnes možná opomíjeným, ale velice starobylým a pozoruhodným jídlům. Mě zaujal svou jednoduchostí, a tak jsem se jej rozhodl uvařit a vyzkoušet. A protože to nedopadlo špatně a okolí se nechalo slyšet, že to prý bylo dobré, předkládám jej teď i Vám.

Na 2–3 porce budeme potřebovat:

500 g čerstvých hub (kdo nestihá do lesa, může použít i balení žampionů z obchodu)
citron
30 g másla či sádla
2 cibule
2 stroužky česneku
pažitka
pepř
sůl

Příprava, jak ji popisuje V. Faktor:

Houby osmaž na tuku, zvláště nech zesklivatět cibuli, přidej k houbám a společně dus do měkka, nech vychladnout a pak umel s cibulí. Ochuť utřeným česnekem, solí, pepřem a citronovou šťávou. Ozdob nasekanou pažitkou.

Já místo mletí použil modernějších metod a směs rozmixoval ponorným mixérem. Tuku na smažení je možné dát i víc, než říká recept, houby ho do sebe dost vpijí.

Přiznám se, že jsem se docela těšil, jak to asi celé dopadne. Výsledkem byla nakonec paštikovitá směs šedé barvy a moc příjemné houbové vůně. Šedý odstín na mne nejprve nepůsobil nejlákavěji, ale když jsem kaši ochutnal, bez neshánění jsem jí tento nedostatek odpustil. Podávat ji můžeme buď samotnou, nebo ji třeba namazat na topinku. Probatum est. Nechte si chutnat!

Tomáš Jurkovič – Jerry

Vzhůru na palubu

Autor nezjištěn,
zpíval ji Karel Černoch

Tuhle písničku mnozí z nás znají i pod názvem Dva roky prázdnin. Byla totiž znělkou stejnojmenného seriálu. Myslím, že nejsem sama, koho při jejím poslechu napadají dobrodružné myšlenky.

Ami G Ami
1. Vzhůru na palubu, dálky volají.
Ami G Ami
Vítr už příhodný vane nám.
Ami G Ami
Tajemné příběhy nás teď čekají,
Ami G Ami
tvým domovem bude oceán.
F C Ami
V ráhnoví plachty vítr nadouvá,
F C
žene loď v širou dál,
Dmi Ami
kolébá boky plachetnice,
G E
jak by si s ní jenom hrál.
F C Ami
Posádku ani škuner neleká
F C
bouře ni uragán,
Dmi Ami
přítomnost země oznámí nám
Dmi E Ami
příletem kormorán.

2. Náš ostrov vzdálený, z vln se vynoří
příboje snů našich, pustý kraj
zátoku písčitou úsvit odhalí,
háj palem, útesy bílých skal.
Příd krájí vlny i tvůj čas,
srdce tvé tluče rázně,
nástrahy moře, nebezpečí,
s přáteli zvládneš vždy snáz.
V přátelství najdeš pevnou hráz,
zbaví tě smutku, bázně,
zítra až naše cesta skončí,
staneš se jedním z nás.

Písničku si lze poslechnout na odkazu:

<http://www.youtube.com/watch?v=04evhYFZKag&feature=related>

Příjemné zpívání a snění o dalekých cestách Vám přeje

Iva Jurkovičová – Olowanteča

Velký příběh Bílého bizona

2. kapitola

Slunce sláblo a pomalu se ztrácelo za obzorem. Náčelník Šedý kojot se podíval na nebe a pokýval hlavou.

„Je čas...“ řekl a pokynul rukou Chytrému vlkovi, který stál za ním, aby zahájil slavnostní pohřeb. Za chvíli se šajenskou vesnicí nesla tichá a tísnivá melodie flétny, na kterou Chytrý vlk hrál. Za ním šli čtyři muži, nesoucí dřevěné lůžko s mrtvou ženou. Všichni vylézali z týpí a přidávali se do řady za ně. Když všichni obešli v kruzích celý tábor, zamířili na kmenové pohřebiště. Bojovníci položili tělo pod dekami na zem, kam všichni postupně dali symbolický dar. Bílý bizon položil na hrob skleněné korále, které získal od jedné bělošky za to, že jí ponechal život. Padla tma a celý kmen se pomalu vracel do tábora. Všichni potichu odříkávali šajenskou modlitbu, aby se stará žena dostala k Wakantankovi do věčných lovišť.

Najednou se ale do ticha ozval dusot koňských kopyt a řehtání.

„Naše koně!“ vykřikl náčelník a všichni se rozeběhli do tábora.

„Byli to Póniové...“ řekl nenávistně Bílý bizon a vytáhl svůj nůž.

„Můj tomahavk žízni po krvi,“ procedil skrze zuby Má hodně skalpů a téměř současně se s válečným pokřikem rozeběhl k místu, kde byli koně. Bílý bizon se ještě

ohlédl po Ráda se směje a chytil ji za ruku.

„Jdi do svého týpí. Bude to nebezpečné.“

Všichni bojovníci popadli to, co měli při sobě, a statečně se rozeběhli proti Póniům, kteří nestihli se stádem utéct. Začal krutý a nelítostný boj mezi Šajeny a Pónii. Bílý bizon se oháněl nožem a najednou si všiml svého bratra Černé vrány, který byl na straně Póniů.

„Bratře, cos to udělal? Je to nejhorší čin, kterého ses mohl

dopustit!“ vykřikl Bílý bizon a chtěl Černou vránu zabít, ale potom si uvědomil, že stále je to jeho bratr, a tak s ním měl slitování. Boj trval dlouho, ale nakonec Šajenský kmen zvítězil. Ženy bojovníků vylézaly z týpí a vyhlížely své muže. Mezi nimi byla i Ráda se směje. Všichni už byli ve svých stanech a do tábora se vleklo posledních pár raněných. Ráda se směje jim rychle běžela naproti.

„Neviděl jsi Má hodně skalpů, Líná řeko?“ ptala se jednoho muže.

„Ne, nic o něm nevím,“ zasupěl a dál se belhal do vesnice. Ráda se směje utíkala směrem k dalším bojovníkům, ale potom zůstala stát jako opařená. Uplně na konci šel Bílý bizon a nesl na zádech jejího muže.

„Néééééééé!“ Dala se po chvíli do zoufalého nářku a podlomily se jí nohy. Ráda se směje si klekla do vyprahlé půdy.

Bílý bizon k ní přišel a Má hodně skalpů opatrně položil vedle ní.

„Kdo ho zabil, Bílý bizone?! Kdo to byl?!“ rozkřikla se v naprosté zoufalosti Ráda se směje.

„Byl to ten, který má Medvědí nůž. Má hodně skalpů na něj zaútočil. Ještě nikdo, kdo to předtím udělal, nepřežil.“ Ráda se směje přitiskla hlavu na hrud svého muže.

Bílý bizon beze slova odešel, ale pociťoval soustrast s Ráda se směje.

„Ta tvoje pýcha a ješitnost! Copak nevíš, kdo má u sebe Medvědí nůž?! Co naše dítě? Na tom ti nezáleží? Bude vyrůstat bez otce.“

Ráda se směje promlouvala ke svému mrtvému muži až do příštího rána.

Celý kmen se probouzel a ona stále ležela na hrudi Má hodně skalpů.

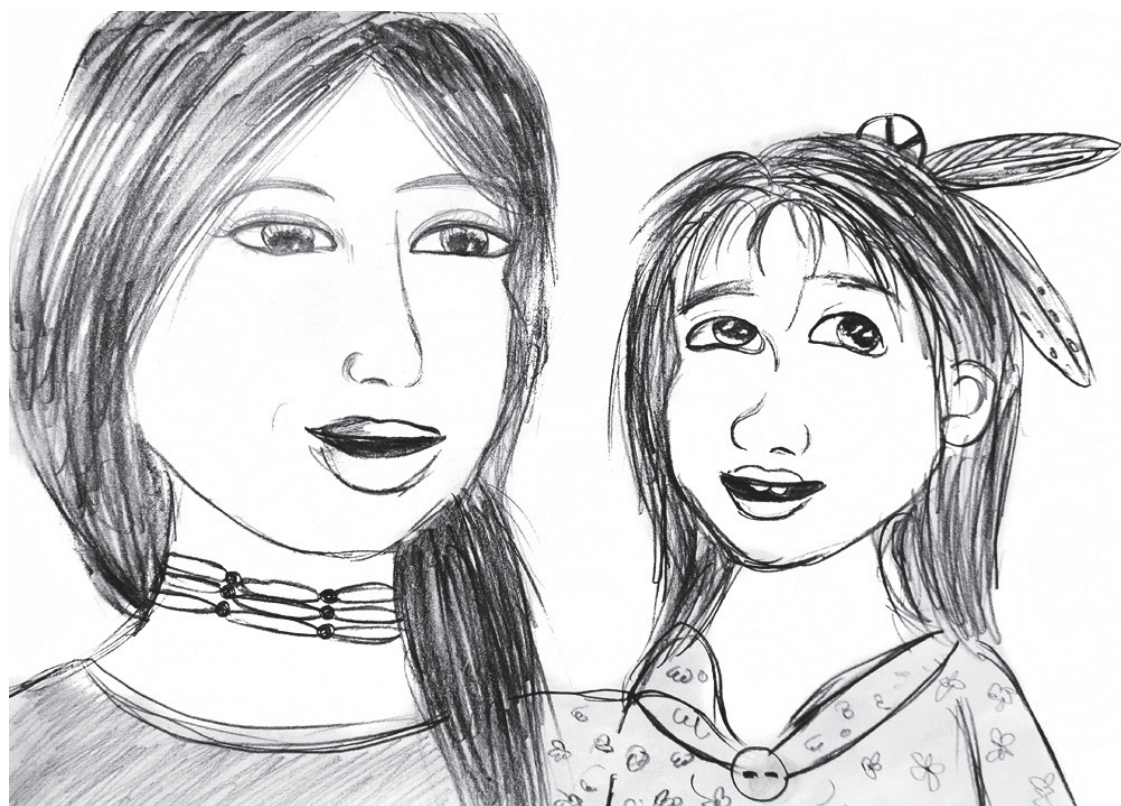
Ráda se směje truchlila tak, jak bylo zvykem. Pomazala si tváře a ruce jílem, s nikým nemluvila a téměř nejedla. Má hodně skalpů lid pohřbil tam, kde starou ženu. Čas letěl jako voda a po měsíci dlouhých nocí přivedla Ráda se směje na svět krásného chlapce, kterému dala jméno Malý svišť, protože pořad výskal. Byla doba velkého hladu, protože bizoni se stále nevraceli. Každý den je chodili bojovníci vyhlížet, ale nikde nic. Až jednou, po dvou zimách, ve kterých byl hlad

a chudoba, se šel Bílý bizon podívat a spatřil asi tisícíhlavé stádo.

„Tatanka! Tatanka!“ křičel radostně a běžel do tábora. Bojovníci sedali na koně a vyjížděli na lov. Bílý bizon dal kus masa i Ráda se směje a začal se společně s ní starat o Malého sviště. Učil ho střílet z luku, poznávat stopy, poslouchat hlasy ptáků, lovit ryby a vše, co ho mohl naučit jedině otec. Ráda se směje přestala truchlit a smála se jako dřív. Jednou večer když uložila svého synka ke spánku, uslyšela za svým týpím jemný hlas indiánské flétny. Vzala si přes sebe deku a vyšla ven. Seděl tam Bílý bizon. Ráda se směje ho chvíli poslouchala a pak si sedla vedle něj.

Kateřina Bejčková

3CC10 Vyprávění příběhu
M Besedník

Poezie

Cestopleti

Tažní ptáci odletěli
svléká zimomráz koruny stromů
peříčko zbylo na neděli
vetknuté do vlasů
To kdybychom snad zapomněli
na cestu zpáteční
Páteční

Čekání na vlak

Dráha
Dva hadi reznou
Odřená záda
U ohně ze starých lístků
prsty mrznou
a mihotavé stíny
za čaj z šípků
jen vděčně kývnou

K ránu

pod rozkvetlým bezem
Sobě
do myšlenek lezem
A taky do spacáků

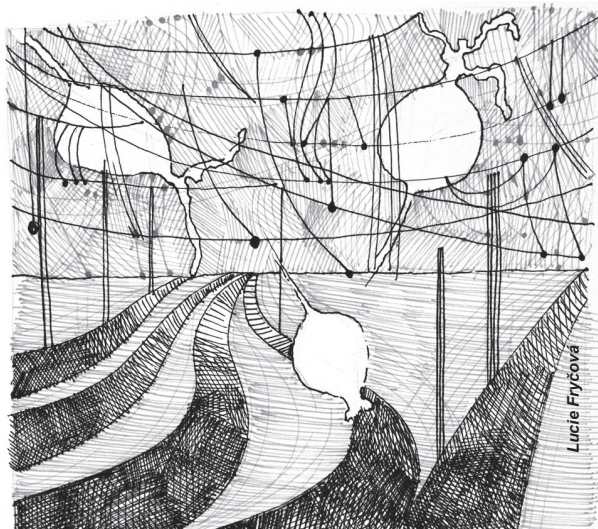
Tříkrát haiku

Srpek měsíce
Jen kdo byl tak hladový
to už neví se

Na jižním svahu
hrušeň roste divoce
Trpké ovoce

O konci slávy
Sní pod sněhem věčný sen
list suché trávy

Michael Antony – Tony

Dneska to bude jinak aneb netradiční zážitkové hry

Dnešní hry jsou ideální na výpravu nebo na tábor, a i když bude jejich popis a hlavně realizace znít sebešléněji, věřte, že se na ně bude dlouho vzpomínat a možná řada z nich zaútočí i na vaši bránci.

Tolerance

Jak už napovídá sám název, tato hra je především o vzájemné toleranci, budete jí totiž potřebovat skutečně hodně. Ideální je „tolerovat“ na táboře nebo během výpravy.

Jména účastníků napíšeme na papírky a vylosujeme náhodné dvojice (někdy lze nechat vytvoření dvojic na hráčích, ale je to pak menší legrace), ty k sobě svážeme provázkem kolem pasů tak, aby od sebe byly osůbky vzdálené maximálně jeden metr. Takto spojení hráči absolvují celý den (měl by probíhat běžný táborový nebo výpravový program). Na konci dne je vhodné otevřít diskuzi o tom, jak moc se lišil dnešní den od jiných, co nového nám hra přinesla, zda byla pro někoho nepříjemná a proč...

Nevidím, nemluvím, ...

Na začátku dne se hráči dozví, že se v táboře rozšířil strašný virus, který způsobil, že někteří z nich oslepli (zavážeme oči šátkem), jiní oněměli (prostě musí mlčet) a další přišli o obě ruce (přivážeme ruce k tělu). Každé postižení by mělo zasáhnout vždy třetinu účastníků. Můžeme vylosovat, co se komu přihodilo, nebo předem postižení přidělit, aby např. nejupovídanější oněměli.

Bezrucí, slepí a němí pak absolvují běžný dopolední či odpolední program (vhodné je ukončit hru třeba po obědě), tzn. rozcvičku, čištění zubů, hry, výlet, jídlo, ...

Zapojit by se měli i vedoucí, kteří mohou zároveň sledovat (pokud nejsou slepí), zda si hráči budou vzájemně pomáhat, nejnáročnější bude ztráta zraku a nejvíce vyčízení budou patrně němí.

Jsem z toho na větvi

Skupině nebo jednotlivcům se dá k dispozici lano a asi hodinka času, kterou hráči využijí k tomu, aby našli svůj strom. Právě vybraná větev bude na určený čas jejich jediným prostorem. Náplň času stráveného nad zemí by měla být předem určena. Může se jednat jen o to, uvařit na stromě oběd; nebo strávit v koruně celé odpoledne. V případě jednotlivců zde může proběhnout malé zamyšlení – například napsat dopis sám sobě (zde je třeba předem zadat téma – co bych si přál, co se mi na mně líbí, co bych chtěl změnit). Dopisy pak vedoucí vybere a pošle účastníkům třebaš až za rok.

Kateřina Chvátalova – Ileyawin

4L1 Hry ve kmeni
M Rádce

JAK STARŠÍ SESTRU UNESLI BOBŘI

OD TĚ DOBY ŽILA S NIMI A BYLA TO VELMI DOBRĀ ŽENA, HEZKĀ A PRAGOVĪTĀ, ŽILA BRATŘŮM PĚKNĚ OBLĚČENĪ A ZPRACOVĀLA VĚDY VŠECHNO RASO CO ULOVILI

JEDNOU ZŮSTALA DOMĀ SĀPĀ, KDYŽ TU PŘILETĚLO NĀDHERNĚ PĪRKO UNĀŠENĚ VĚTREM A ONĀ HO CHTĚLA CHYTIT...

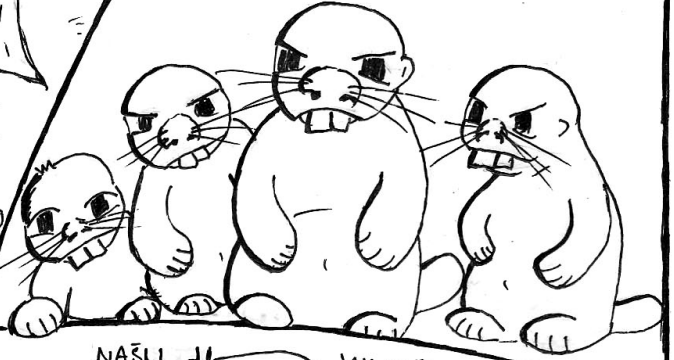
PĪRKO VĚDY DOSEDLO NA ZEM, ALE NEŽ HO STIHLA VZĪT, UŽ ZASE LETĚLO DĀL

DO TÉ JÁMY JI NĚCO VTAHLO...

BYLI TO BOBŘI, COTAM BYDLELI

KDYŽ SE BRATŘI VRÁTILI, USILOVĚ SESTRU HLEDALI

ACH JO, KDE MOŽE BÝT?

JÁ JI VIDÍM TAM U VODY

TADY TAKY NENÍ

JEN POČKEJTE!

NAŠLI JI NECHÁTE NAŠÍ SESTRU?!!

JAK LEŽÍ A BOBŘI JÍ NA TVAR HÁZEJÍ VÁŘENÉ RYBY

JESTLI SE NĚKTERÝ Z VÁS NAD MOU SESTROU SLITOVAL, AŽ ŘEKNE JA!

JA! JA! JA!

MLUVÍ PRAVDU KDYŽ NĚMĚ HÁZEJÍ RYBY VŽDY MI KOUŠEK DAL DO ÚST, TAKŽE JSEM PŘEŽILA

NEJSTARŠÍ BRATR TŘI PROLHANÉ BOBRY ZABIL A ČTVRTÝ POCTIVÝ ZŮSTAL SESTRĚ

BOBŘÍKU POSPĚŠ, IDEME DOMČ

CHTĚJŠ SE ZACHRÁNIT TÍM, ŽE ŘEKNU JA, ALE JA JSEM TEN, KDO TO MÁ ŘÍCT.

MÍ STARŠÍ BRATŘI TY NEJLEPŠÍ ZABILI A JÁ S OŠIKLIVÝM KOŽÍŠKEM JSEM ZŮSTAL. RUKAVICE Z ČERVENÉHO LISTÍ TEĎ NOSÍM

CO TO TAM POVÍDAŠ?

A TO JE KONEC? TROŠKU DIVNÝ NEMYSLIŠ?

ALE, ZPÍVÁM SI PÍSEŇ SMRTI

HOKROUŠ 19

ADRESU REDAKCE A TŘEBA PRAVĚ TVĚ VBEREME A NAKRESLÍME!!!

STAŇ SE KOMIKSOVÝM SCÉNÁRISTOU! VYMSLI ZAJÍMAVĚ POKRAČOVÁNÍ A POŠLI HO DO 20.10.11

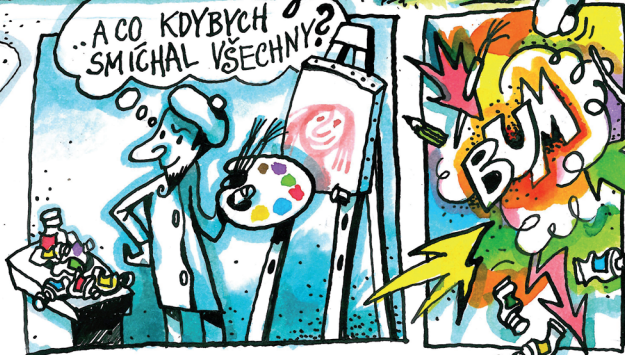
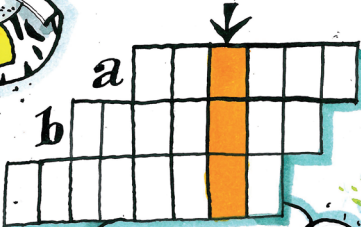
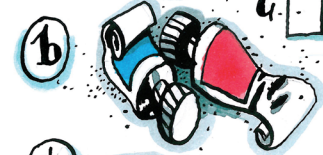
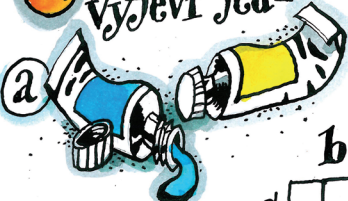
Ze života hmyzu. Foto: Petra Šulcová – Hawiapa.

Woodcrafterské cvičení bystrosti, počepivosti a otevřenosti hlavy

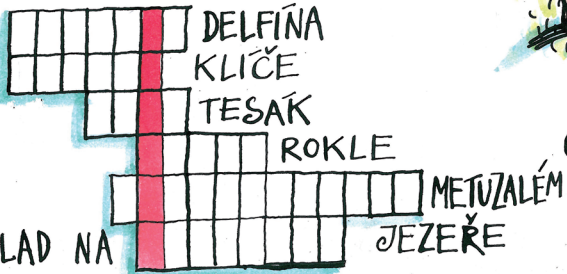
aneb Hlava není jen na čelenku

1. Urči správně výsledné barvy a tajenka ti vyjví jednu z nejčastějších činností indiánského muže.

3. Dopln správně názvy knih a v tajence se objeví příjmení toho, který by naše hádanky vyřešil jak se říká "s prstem v nose."

Modré jíl na břehu potoka, který indiáni používali jako modré barvivo.

4. A) Jakou barvu má nejdražší známka světa?
B) Jaké kratočasy nosil Červenáček?
C) Jakou barvu mají květy Petrklíče?

5. Víte o jakého indiána se jedná?

D) Vybarvi správně znak lesní moudrosti.

